

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY
NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z NEMECKÉHO JAZYKA/ÚROVEŇ C1**

BRATISLAVA 2016

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 21. 12. 2016
pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2018

Obsah

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU DRUHÝ VYUČOVACÍ JAZYK VO VZDELÁVACEJ OBLASTI JAZYK A KOMUNIKÁCIA	3
2. CIEĽOVÉ KOMPETENCIE	3
3. KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE	7
4. FUNKCIE JAZYKA	9
5. KOMUNIKAČNÉ TÉMY, TYPY TEXTOV A ŽÁNROV, ŠTYLISTIKA, SLOVNÁ ZÁSoba, LEXIKOLÓGIA, FRAZEOLÓGIA	10
6. ILUSTRATÍVNA ŠPECIFIKÁCIA – JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY	15

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU DRUHÝ VYUČOVACÍ JAZYK VO VZDELÁVACEJ OBLASTI JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Vyučovací predmet druhý vyučovací jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a je súčasťou vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia*. Táto vzdelávacia oblasť je zameraná na postupné osvojovanie si jazyka, ako nástroja myslenia, komunikácie a zdroja osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dôraz sa kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu, uvedomenie si a rešpektovanie kultúrnej a jazykovej rôznorodosti. Spolu s komunikačnými jazykovými kompetenciami sa rozvíjajú i všeobecné kompetencie, čo poskytuje priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov.

Cieľom vzdelávania v druhom vyučovacom jazyku je, aby žiak po absolvovaní štúdia dosiahol z druhého vyučovacieho jazyka komunikačnú úroveň C1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (ďalej aj SERR). Ide o úroveň, po dosiahnutí ktorej je používateľ jazyka definovaný ako „skúsený používateľ“ (SERR, s. 26).

Absolvent bilingválneho vzdelávania dokáže v druhom vyučovacom jazyku nielen porozumieť, ale aj ústne a písomne prezentovať odborné témy z oblastí vyučovacích predmetov, ktoré sú na škole v danom jazyku vyučované. Podmienkou dosiahnutia komunikačnej úrovne C1 je zvládnutie všetkých jazykových štruktúr, lexiky a komunikačných kompetencií, ktoré vymedzujú nižšie referenčné úrovne SERR (A1, A2, B1, B2).

Globálna stupnica Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky uvádza, že na komunikačnej úrovni C1 žiak:

- sa dokáže vyjadriť plynulo a spontánne, takmer bez zjavnej námahy, bez zjavného hľadania výrazov,
- dokáže zvoliť vhodnú formuláciu zo širokých možností jazyka na to, aby sa jasne vyjadril bez nutnosti obmedziť to, čo chce povedať,
- dokáže porozumieť širokému rozsahu náročných, dlhších textov a rozoznať ich implicitné významy,
- má zvládnutý taký široký lexikálny repertoár, ktorý mu umožňuje opismi ľahko preklenúť prípadné nedostatky,
- dokáže využívať jazyk pružne a účinne na spoločenské, akademické či profesijné účely,
- dokáže vytvoriť zrozumiteľný, dobre usporiadaný a podrobný text na zložité témy (SERR, 2013, s. 26 – 31, upravené).

2. CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

2.1 VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

Žiak na úrovni C1 uplatňuje medzipredmetové kompetencie a disponuje:

- **všeobecnými vedomosťami** – vedomosťami o osobách, inštitúciách, udalostiach, procesoch, operáciách, vzťahoch a o krajinách, v ktorých sa daný jazyk používa,

- **sociokultúrnymi vedomosťami** – vedomosťami týkajúcimi sa spoločnosti a kultúry spoločenstva, v ktorom sa jazyk používa (vedomosti o každodennom živote, životných podmienkach, medziľudských vzťahoch, hodnotách a presvedčeniach, znalosť reči tela, spoločenských konvencií a rituálov),
- **interkultúrnym povedomím** – vedomosťami o spoločných črtách a rozdieloch medzi svojím „východiskovým svetom“ a „svetom cieľového spoločenstva“,
- **praktickými zručnosťami a schopnosťami** – schopnosťou správať sa v súlade s konvenciami, schopnosťou vykonávať bežné aj špecifické činnosti potrebné pri práci, učení sa, trávení voľného času, vnímavosťou voči kultúre, schopnosťou prekonávať stereotypné vzťahy,
- **postojmi a motiváciou** – hodnotami, presvedčením, osobnostnými faktormi,
- **schopnosťou učiť sa** – citom pre jazyk, komunikačným vedomím, schopnosťou osvojovať si výslovnosť, schopnosťou študovať, schopnosťou vyhľadávať a využívať materiály, nové technológie.

Žiak tieto vedomosti a schopnosti vedome získava, dopĺňa, kriticky hodnotí a uplatňuje.

Interkultúrne kompetencie ako súčasť všeobecných kompetencií sú kompetencie, ktoré umožňujú rozvoj a lepšie pochopenie inakosti, vytvorenie väzby medzi kognitívnym a afektívnym učením sa, umožňujú nadobúdanie nových skúseností. Vyučovaci predmet druhý vyučovaci jazyk poskytuje priestor pre rozvoj týchto kompetencií vďaka implicitnej vlastnosti jazyka ako nositeľa kultúrnych hodnôt a nástroja ich ďalšieho šírenia a spoznávania. Učiaci sa je schopný plniť úlohu sprostredkovateľa medzi účastníkmi dvoch (alebo viacerých) odlišných kultúrnych skupín a vlastnej kultúrnej skupiny.

Interkultúrne vzdelávanie má preto za cieľ postaviť učiaceho sa do roly sociálneho aktéra a nezameriavať sa prioritne na osvojenie civilizačných znalostí. Rozvoj jazykovej výučby má potenciál smerovať k tomu, aby učiaci sa nadobudol otvorené, aktívne postoje a kritické pochopenie toho, ako pozitívne spracúvať inakosť. Cieľom je rozvíjať záujem o objavovanie kultúrnej rozmanitosti. Interkultúrne vzdelávanie je založené na dynamickom rozvoji kultúrnej a sociálnej identity učiaceho sa.

Žiak na úrovni C1 dokáže:

- pri stretnutiach s rozmanitými spoločenskými a kultúrnymi skupinami viesť komunikáciu spôsobom, ktorý hovoriacim umožní spoznávanie nového, pričom v rámci komunikácie akceptujú inakosť a kultúrnu rozmanitosť,
- iniciovať dialóg s cieľom pochopiť kultúrnu inakosť hovoriacich,
- pozitívne spracovať reakcie na nové poznatky a kultúrnu inakosť,
- uprednostniť objektívny pohľad na kultúrne novú situáciu pred afektívnym a osobným pohľadom na vec.

2.2 KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa okrem všeobecných kompetencií vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa daným jazykom hovorí.

2.2.1 Jazykové kompetencie

Podľa SERR v rámci jazykových kompetencií na úrovni C1 rozlišujeme (SERR, 2013, s. 113 – 119, upravené):

– **lexikálnu kompetenciu**

Žiak má široký lexikálny repertoár, dokáže pohotovo prekonávať medzery pomocou opisov; zriedkavo hľadá vhodnejšie výrazy alebo uplatňuje stratégie vyhýbania sa. Dobre ovláda idiomatické a hovorové výrazy. Badáť príležitostné menšie chyby voči gramatike a vetnej skladbe, ale bez významných chýb v slovnej zásobe.

– **gramatickú kompetenciu**

Žiak sa vie vyjadrovať gramaticky veľmi presne, chyby robí len zriedkavo a je ťažké ich identifikovať.

– **sémantickú kompetenciu**

Žiak si uvedomuje vzťah slova k všeobecnému kontextu (referencia, konotácia), vzťahy medzi lexikálnymi jednotkami (synonymia/antonymia, hyponymia, kolokácia, vzťahy medzi časťou a celkom) a ovláda význam gramatických tvarov, gramatických kategórií, štruktúr a postupov.

– **fonologickú kompetenciu**

Žiak dokáže „variovať“ intonáciu a správne umiestňovať vetný prízvuk, aby vyjadril jemnejšie nuansy významu“.

– **ortografickú, ortoepickú kompetenciu**

Žiak dokáže usporiadať text, členiť ho do odsekov, dôsledne dodržiavať interpunkciu a správne vyslovovať písanú formu jazyka.

2.2.2 Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- rozoznávať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomuje si posuny medzi jednotlivými funkčnými štýlmi; občas mu však treba objasniť niektoré detaily, najmä, keď mu je prízvuk hovoriaceho neznámy,
- sledovať filmy, ktoré vo veľkej miere uplatňujú slang a idiómy,
- pružne a cielene používať jazyk na spoločenské účely vrátane emotívneho vyjadrenia, narážok a žartovania (SERR, 2013, s. 123, upravené).

2.2.3 Pragmatické kompetencie

Žiak na úrovni C1 preukazuje vysoký stupeň zvládnutia pragmatických kompetencií, ako je prispôbivosť okolnostiam, zmena partnerov v diskusii, rozvoj tematických zložiek, koherencia a kohézia, plynulosť rečového prejavu a presnosť výpovede.

Žiak dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a partnerovi v komunikácii a dokáže si zvoliť vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam,
- pohotovo vybrať slová tak, aby správne zareagoval, keď sa chce ujať slova, alebo aby získal čas a udržal si slovo, kým premýšľa,
- premyslene sformulovať opisy a rozprávania, pričom v nich rozvinie základné myšlienky, začlení do nich vedľajšie témy a urobí vhodný záver,
- vecne, plynulo a správne štruktúrovať svoju reč a dokáže tak ovládať slohové útvary, spojovacie a kohézne prostriedky,
- bez väčšieho úsilia vyjadrovať sa plynulo a spontánne,
- hodnotiť názory a výroky vo vzťahu k stupňu, napríklad istoty, neistoty, presvedčenia, pochybnosti, pravdepodobnosti, atď. (SERR, 2013, s. 124 – 132, upravené).

3. KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

Podľa SERR rozlišujeme nasledovné komunikačné činnosti a stratégie:

- receptívne: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením,
- produktívne: ústny prejav, písomný prejav,
- interaktívne: ústna interakcia, písomná interakcia,
- mediačné.

Použitím týchto komunikačných činností a stratégií žiak dokáže primeraným spôsobom realizovať svoje komunikačné potreby a zámery v konkrétnej situácii na úrovni C1.

3.1 RECEPTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE

3.1.1 Počúvanie s porozumením

Žiak dokáže:

- porozumieť dlhšiemu prehovoru na abstraktné a zložité témy,
- rozoznať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomovať si stylistické posuny,
- sledovať dlhší prehovor, dokonca aj keď nie je zreteľne štrukturovaný a keď sú vzťahy vyjadrené iba v náznakoch,
- vybrať, zvoliť a zhrnúť detailné informácie, ktoré sú potrebné na vykonanie činností (ak je k dispozícii viacerô zdrojov),
- relatívne ľahko sledovať väčšinu prednášok, diskusií a debát,
- vybrať si konkrétne informácie z verejných oznámení napriek ich nedostatočnej zvukovej kvalite, napríklad na stanici, štadióne atď.,
- porozumieť širokému rozsahu nahratého alebo vysielaného zvukového materiálu a dokáže identifikovať jemnejšie detaily vrátane naznačených postojov a vzťahov medzi hovoriacimi (SERR, 2013, s. 68 – 70, upravené).

3.1.2 Čítanie s porozumením

Žiak dokáže:

- podrobne porozumieť dlhým, zložitým textom za predpokladu, že si ťažšie úseky môže opäť prečítať,
- porozumieť ľubovoľnej korešpondencii, ak môže príležitostne použiť slovník,
- zbežne prečítať dlhé texty a zachytiť kľúčové informácie,
- rýchlo rozoznať obsah a dôležitosť novinových správ, článkov a dokáže sa rozhodnúť, či má zmysel, aby sa nimi podrobnejšie zaoberal,
- podrobne porozumieť širokému spektru dlhých, zložitých textov, s ktorými sa môže stretnúť v škole a v spoločenskom živote, a pritom identifikovať jemné významové odtienky postojov a vyslovených aj nevyslovených názorov,
- podrobne porozumieť dlhým, zložitým návodom týkajúcim sa nového zariadenia alebo postupu za predpokladu, že ťažké úseky si môže opakovane prečítať (SERR, 2013, s. 68 – 70, upravené).

3.2 PRODUKTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE

3.2.1 Ústny prejav (monológ, prezentácia, prednáška a pod.)

Žiak dokáže:

- detailne opísať osoby, udalosti, predmety, situácie, činnosti,
- podrobne sa vyjadrovať na zložité témy,
- plynulo predniesť oznámenia, správne klásť dôraz a intonovať, aby vyjadril jemnejšie rozdiely významu,
- predniesť jasnú, dobre štruktúrovanú prednášku na zložitú tému,
- rozviesť a podporiť svoje názory vedľajšími argumentmi, dôvodmi a vhodnými príkladmi,
- spätne preformulovať to, čo chce povedať, keď narazí na problém (SEERR, 2013, s. 60 – 62, upravené).

3.2.2 Písomný prejav

Žiak dokáže:

- napísať zrozumiteľný dobre štruktúrovaný text na zložité témy,
- usporiadať text, členiť ho do odsekov a dôsledne používať interpunkciu,
- podrobne opísať svoje postoje, názory a stanoviská a podporiť ich ďalšími argumentmi, dôvodmi a pomocou vhodných príkladov,
- vybrať si jazykový štýl, slovnú zásobu, ktoré najviac vyhovujú prijímateľovi, ako i téme a žánru písomného prejavu,
- robiť si podrobné poznámky počas prednášky na témy v svojej oblasti záujmu alebo svojho odboru/predmetu štúdia (SEERR, 2013, s. 63 – 64, upravené).

3.3 INTERAKTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE

3.3.1 Ústna interakcia (dialóg, diskusia, pohovor a pod.)

Žiak dokáže:

- vyjadriť svoje myšlienky plynulo a spontánne, takmer bez námahy,
- sledovať a ľahko udržiavať diskusiu, dokonca aj na abstraktné, zložité a neznáme témy,
- reagovať na otázky a komentáre a vhodne odpovedať na argumenty v diskusii,
- pružne a efektívne používať jazyk na spoločenské účely vrátane vyjadrenia emócií, narážok a vtipu,
- klásť spresňujúce otázky, aby sa uistil, či pochopil, čo chcel hovoriaci povedať, a aby získal vysvetlenie dvojznačných informácií (SEERR, 2013, s.76 – 84, upravené).

3.3.2 Písomná interakcia

Žiak dokáže:

- jasne a presne vyjadriť svoj názor alebo zaujať stanovisko v písomnej forme prostredníctvom listov, e-mailov, účasti na internetových diskusiách, pričom sa na adresáta obracia pružne a efektívne,

- zrozumiteľne napísať listy osobného charakteru, jazyk používa pružne a efektívne vrátane použitia emócií, narážok a vtipov (SERR, 2013, s. 85, upravené).

3.4 MEDIAČNÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

Žiak dokáže:

- pretlmočiť primerane náročný text alebo prehovor na témy, ktoré sú mu známe alebo sa vzťahujú na každodenný život,
- sprostredkovať informácie týkajúce sa situácií, ktoré môžu nastať v rodine, v škole, počas cestovania alebo v obchode,
- parafrázovať výpoveď hovoriaceho s ohľadom na stupeň jej formálnosti.

4. FUNKCIE JAZYKA

Žiak musí ovládať funkcie jazyka, aby sa komunikácia v cudzom jazyku mohla uskutočniť. Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave. Uvedené kompetencie a funkcie sú špecifické pre komunikačnú úroveň C1.

Kompetencia	Funkcie jazyka
Presne vyjadriť postoje a pocity	Presne vyjadriť postoje Vyjadriť pocity
Vyjadriť istotu, pravdepodobnosť a pochybnosti	Vyjadriť istotu Vyjadriť pravdepodobnosť Vyjadriť pochybnosti Vyjadriť abstraktné myšlienky
Zhrnúť, zhodnotiť a interpretovať informáciu	Zhrnúť informáciu Zhodnotiť informáciu Porozumieť zámeru ironického textu aj s narážkami Interpretovať informáciu
Uvažovať a tvoriť hypotézy o príčinách a dôsledkoch	Uvažovať o príčinách a dôsledkoch Tvoriť hypotézy o príčinách a dôsledkoch
Vyjadriť stupeň istoty (odtienky) presvedčenia a názoru	Vyjadriť stupeň istoty presvedčenia Vyjadriť sa váhavo, nejednoznačne Presvedčivo obhajovať svoj názor Spontánne reagovať na správy a rozhodnutia Vyjadriť reakciu na názor Vyjadriť sa k odbornej téme
Kritizovať a prehodnotiť	Vyjadriť kritiku Prehodnotiť niečo
Systematicky argumentovať, zdôvodňovať	Systematicky rozvíjať argumenty Prijať argument

	Zaujať súhlasné stanovisko Odpovedať na protiargumenty Hľadať riešenia a prezentovať výsledok kontroverzného rozhovoru
Presvedčivo obhájiť svoj názor	Zdôrazniť myšlienku Zdôrazniť pocit Zdôrazniť problém

5. KOMUNIKAČNÉ TÉMY, TYPY TEXTOV A ŽÁNROV, ŠTYLISTIKA, SLOVNÁ ZÁSoba, LEXIKOLÓGIA, FRAZEOLÓGIA

5.1 KOMUNIKAČNÉ TÉMY

Cieľom jazykového vzdelávania je, aby žiak na komunikačnej úrovni C1 dobre ovládal „širokú škálu jazyka, čo mu umožňuje vybrať takú formuláciu, ktorou sa veľmi presne vyjadrí v príslušnom štýle o množstve rozličných všeobecných akademických, odborných alebo každodenných tém bez toho, aby musel obmedziť to, čo chce povedať“ (SERR, 2013, s. 30). Komunikačné témy pre úroveň C1 preto nie je možné vyčerpávajúco a taxatívne definovať. Je potrebné ich chápať rámcovo. Uvedené komunikačné témy sú rovnaké pre všetky jazyky, ktoré sa vyučujú ako druhý vyučovacý jazyk.

A. *Oblasť osobného života*

1. Rodina a spoločnosť

Vzťahy medzi ľuďmi

Dospievanie

Osobné perspektívy

Osobnostný a sociálny rozvoj

Sociálna spolupatričnosť

2. Domov a bývanie

Bývanie v rodine

Bývanie mimo rodiny

Životné štýly

Ideálne bývanie

3. Starostlivosť o zdravie

Choroby a nehody

Tradičná, alternatívna medicína

Starostlivosť o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnice a zdravotné strediská

Lekáreň a lieky, riziká, vedľajšie účinky

4. Voľný čas

Knihy a literatúra

Filmy a médiá
Kultúrne a umelecké podujatia
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti

B. Oblasť verejného života

5. Multikultúrna spoločnosť

Aspekty globalizácie
Demografické zmeny
Tolerancia, migrácia, xenofóbia,
Jazyková rôznorodosť
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

6. Človek a spoločnosť

Spoločenský život
Politický život
Občianska zodpovednosť
Cirkvi a náboženské vyznania
Marginalizované skupiny

7. Človek a príroda

Spoločnosť a životné prostredie
Ekológia
Chránené krajinné oblasti
Trvalo udržateľný rozvoj

8. Hospodárstvo

Hospodársky rozvoj
Vzdelanostná spoločnosť
Ekonomika a obchod
Cestovný ruch

9. Veda a technika

Technický pokrok
Informačno-komunikačné technológie
Veda v službách ľudstva
Riziká vedeckého a technického rozvoja

10. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Konzumný spôsob života
Reklama
Banky
Pošta a telekomunikácie
Kultúra nakupovania a služieb

11. Krajiny a miesta

Slovensko v EÚ
Európska únia
Urbanizácia Slovenska a Európy

Krajiny a svetadiely

C. Vzdelávacia a pracovná oblasť

12. Vzdelávanie

Práva a povinnosti pri vzdelávaní
Vzdelávacie systémy
Svet práce
Odborná profilácia
Celoživotné vzdelávanie

13. Šport

Vplyv športu na rozvoj osobnosti
Nové trendy v športe
Fair play športového zápolenia
Športové udalosti a podujatia

14. Mládež a jej svet

Predstavy mládeže o svete
Vzory a ideály
Vzťahy medzi generáciami

15. Zamestnanie

Voľba zamestnania
Pracovný trh
Pracovné činnosti a profesie
Pracovné podmienky
Nezamestnanosť

16. Slovensko a krajiny, ktorých jazyk sa učím

Študijná a pracovná mobilita
Vybrané historické a kultúrne špecifiká rôznych krajín
Vybrané osobnosti
Jazyk ako spoločenský a kultúrny prostriedok

5.2 TYPY TEXTOV A ŽÁNROV

Skúsený používateľ jazyka už dokáže narábať so širokým spektrom textových druhov a žánrových foriem, a to rovnako ako ich recipient (poslucháč, čitateľ), aktívny tvorca – producent (autor písomných textov, rozprávač, prednášajúci), alebo ako účastník interakcie s inými (účastník dialógu, diskusie, pýtajúci sa alebo odpovedajúci pri pohovore).

Na komunikačnej úrovni C1 sa predpokladá výskyt nasledujúcich typov textov a práca s nimi:

Recepcia

- široký rozsah autentického nahraného a vysielaného zvukového materiálu, čiastočne aj v nespisovnom jazyku (rozhlasové a televízne vysielanie, oznamy, hlásenia, pokyny)
- filmy, ktoré obsahujú špecifické výrazy ako slang, idiómy, ustálené slovné spojenia
- odborné diskusie, prezentácie, divadelné predstavenia
- publicistické texty (eseje, články v časopise, kritiky, fejtóny, reportáže, recenzie, úvodníky, komentáre)

- neformálne listy, články, blogy, e-maily
- odborné články

Produkcia

- formulár, dotazník
- odporúčanie, žiadosť, sťažnosť, reklamácia
- korešpondencia, motivačný list, životopis
- poznámky z prednášok, správa, blog, esej
- opis a imaginatívny text
- príbeh, esej, recenzia
- referát, správa, diskusný príspevok

Interakcia

- neformálna diskusia
- formálna diskusia, debata
- pracovný pohovor
- kritické poznámky alebo nesúhlas s minimalizovaním prípadnej urážky
- sústrasť, ľútosť, záujem, nezáujem
- vyjednávanie, spoločné plánovanie

5.3 ŠTYLISTIKA

Žiak dokáže:

- presne, plynulo a spontánne, takmer bez zjavnej námahy vyjadriť sa v príslušnom štýle o širokom rozsahu všeobecných, akademických, odborných alebo každodenných tém bez toho, aby musel obmedziť to, čo chce povedať,
- správne používať štýly verejného charakteru a rozumieť im: publicistický, odborný, umelecký, rečnícky a administratívny štýl,
- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi výpovede a dokáže si zvoliť jednak vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam, a jednak štýl podľa čitateľa/poslucháča, ktorému je text/prejav určený,
- sebavedome sa vyrovnáť s nepríjemnými otázkami, presadiť sa, udržať si slovo a viesť dlhšiu neformálnu konverzáciu,
- naplniť cieľ a zámer, ktorý svojím jazykovým prejavom sleduje a zároveň cieľavedome vybrať také jazykové prostriedky, ktoré sú vhodné pre daný jazykový prejav,
- jasne sa vyjadriť, dobre usporiadať text, presne sformulovať svoje myšlienky a názory, rozvíjať konkrétne body a vhodne nadviazať na príspevky ostatných alebo zakončiť jazykový prejav vhodným záverom,
- vyriešiť spor, napríklad ak ide o nesplnenie dohody, pokutu, finančnú zodpovednosť za škodu v byte a zavinenie nehody, meškanie spoja,
- žiadať vysvetlenie,
- sťažovať sa,

- reklamovať/dovolávať sa svojich práv,
- taktne upozorniť (ak sa nesplnia podmienky).

V ústnom prejave:

- predniesť jasnú, dobre štruktúrovanú prednášku na zložitú tému, pričom dokáže rozviesť a podporiť svoje názory vedľajšími argumentmi, dôvodmi a vhodnými príkladmi,
- jazykovo správne usporiadať svoj prejav,
- ľahko udržiavať diskusiu, dokonca aj na abstraktné, zložité a neznáme témy,
- správne použiť v ústnom prejave vyjadrovacie prostriedky, napríklad:
 - pri vyjadrení vlastného názoru,
 - pri argumentácii,
 - keď poskytuje radu,
 - keď poukazuje na negatívne veci,
 - keď preukazuje záujem,
 - keď žiada o informáciu,
 - pri vyjadrení súhlasu,
 - pri vyjadrení nesúhlasu,
 - keď chce vstúpiť do rozhovoru.

V písomnom styku:

- obvykle písať bez pomoci slovníka,
- napísať správne obsahovo i formálne akúkoľvek žiadosť/motivačný list na tému, ktorá je predmetom jeho záujmu (štúdium, štipendium a pod.):
 - oslovenie,
 - motív/dôvod žiadosti/listu,
 - očakávanie odpovede,
 - záver;
- písať o zložitých predmetoch/témach v liste, referáte či správe a zdôrazniť, čo pokladá za najdôležitejšie.

5.4 SLOVNÁ ZÁSoba, LEXIKOLÓGIA, FRAZEOLÓGIA

Na úrovni C1 žiak ovláda lexiku z rôznych oblastí, vrátane populárno-vedeckej a odbornej, vyplývajúcej zo študijného zamerania žiaka, ale aj obvyklé ekonomické, právne a technické výrazy potrebné v bežnom živote. V ústnej a písomnej komunikácii je používanie slovnej zásoby oproti nižšej úrovni presnejšie. Žiak rozoznáva jemnejšie odtienky vo význame slov, vyjadruje sa precíznejšie, využíva odbornú slovnú zásobu a špecifickejšie výrazové prostriedky.

Na úrovni C1 žiak vie:

- používať synonymá, homonymá, antonymá, homofóny, časté frazeologizmy,

- vysvetliť význam osvojených slov opisom, výkladom, synonymom, prekladom,
- použiť bežne využívané skratky, slovné spojenia,
- pochopiť viacvýznamovosť slova v rôznych kontextoch,
- použiť ustálené slovné spojenia a idiómy,
- použiť hovorový jazyk,
- odhaliť slová a frázy, ktoré v cudzom a materinskom jazyku znejú podobne, ale majú iný význam,
- odlíšiť formálne a neformálne registre v písomnej aj ústnej forme,
- porozumieť rôznym variantom druhého vyučovacieho jazyka.

Lexikológia

Žiak:

- má bohatú slovnú zásobu zahŕňajúcu ustálené slovné spojenia, bežne používané hovorové výrazy, nespisovné pomenovania, niektoré ekonomické výrazy, pozná slovnú zásobu zahŕňajúcu svet humoru,
- ovláda rozdiely použitia jednoduchej slovnej zásoby medzi nemčinou v Nemecku, Rakúsku a Švajčiarsku,
- pozná základné nemecké slovníky, vie ich používať a rozumie skratkám v nich použitých,
- rozlišuje význam často používaných rovnako znejúcich slov,
- ovláda paronymá v ústnom i písomnom prejave,
- ovláda spôsoby tvorenia slov:
 - odvodzovaním,
 - menej používanými predponami,
 - príponami,
 - skladaním,
 - spájaním,
 - skracovaním.

Frazeológia

Žiak pozná všeobecne známe ustálené slovné spojenia, ktoré upevňujú spoločné prístupy a sú významným príspevkom do ľudovej kultúry. Znalosť nahromadenej ľudovej múdrosti vyjadrená v jazyku, o ktorom sa predpokladá, že je všeobecne známy, je významnou zložkou sociokultúrnej kompetencie.

Žiak ovláda:

- príslovia, porekadlá a pranostiky,
- idiómy a obrazné pomenovania,
napríklad: *über Zeit verfügen, unter vier Augen, sich etw. in den Kopf setzen.*

6. ILUSTRATÍVNA ŠPECIFIKÁCIA – JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY

Žiak na úrovni C1 je skúseným používateľom jazyka. Je schopný komunikovať ľahko

a spontánne. Má rozsiahlu slovnú zásobu a dokáže si vybrať vhodný výraz pre svoj komunikačný zámer. Bez väčšieho úsilia produkuje jasný, gramaticky správne postavený prehovor, ktorý ilustruje efektívne využívanie jazykových štruktúr. Žiak na úrovni C1 má zvládnuté všetky jazykové prostriedky na nižších komunikačných úrovniach. Dôsledne udržiava vysoký stupeň gramatickej presnosti, omyly sú zriedkavé a je ťažké ich identifikovať (SERR, s. 115, 2006). Žiak okrem využívania jazykových štruktúr a komunikačných stratégií dokáže používať javy, ktoré sú v jazyku komplexné a výnimočné. Nižšie uvedená špecifikácia jazykovej zložky predmetu uvádza príklady jazykových javov, ktoré sa do značnej miery vyskytli aj na nižších komunikačných úrovniach a sú rozšírené o javy špecifické pre úroveň C1.

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu príklady slúžia len na ilustráciu.

6.1 Fonetická stránka jazyka (Aussprache, Intonation)

Žiak sa vie vyjadrovať spisovným jazykom s jeho správnou výslovnosťou a intonáciou.

Žiak vie správne používať:

- slovný prízvuk: *sagen, bekommen, April*
- vetný prízvuk
- intonáciu nemeckej vety:

oznamovacej:	<i>Heute ist er zu Hause.</i>
opytovacej:	<i>Wohin gehst du? Kommst du mit?</i>
rozkazovacej:	<i>Sag es nicht!</i>
- pravidlo o asimilácii: *das **B**uch.*

Žiak vie správne vyslovovať:

- zaokrúhlené samohlásky ö, ü: *blöd, dünn*
- dvojhlasý äu, eu, ei, ie: *Mäuse, heute, nein, vier*
- zatvorené e: *sehen*
- krátke e: *Bett, kämmen*
- otvorené e: *kämen, Nähe*
- neprízvučné, redukované e: *bitte*
- Ich- /Ach-Laut: *ich, auch*
- ng: *Junge*

6.2 Grafická stránka jazyka (Orthographie)

Žiak vie správne podľa pravidiel platného pravopisu písať slová a vety. Súčasťou ortografickej kompetencie je i ovládanie bežných skratiek (z.B., @, usw.) a používanie interpunkčných znamienok.

Žiak dokáže:

- písať jasne, zrozumiteľne a súvisle,
- písať podľa platných pravidiel nemeckého pravopisu,
- dodržiavať normy pri členení textu.

6.3 Morfológia (*Morphologie*)

Slovesá (*Verben*)

Osoba, číslo (*Person, Numerus*): ich / wir; du / ihr; er, sie, es / sie; Sie

Slovesné tvary

Indikatív – oznamovací spôsob: činný rod (*Aktiv*)

Slovesá	Pravidelné	nepravidelné
<i>prítomný čas:</i>	er macht, kontrolliert er reist er besucht, erzählt er wandert aus	er liest, es scheint er fährt er verzeiht, beschließt er sieht fern, sie zieht um
<i>préteritum:</i>	er machte, kontrollierte er reiste er besuchte, erzählte er wanderte aus	er las, es schien er fuhr er verzieh, beschloss er sah fern, zog um
<i>perfektum:</i>	er hat gemacht, kontrolliert er ist gereist er hat besucht, erzählt er ist ausgewandert	er hat gelesen, es hat geschienen er ist gefahren er hat verziehen, beschlossen er hat ferngesehen, er ist umgezogen
<i>pluskvamperfektum:</i>	er hatte gemacht, kontrolliert er war gereist er war ausgewandert	er hatte gelesen, es hatte geschienen er war gefahren, er hatte ferngesehen, er war umgezogen
<i>futúrum I.:</i>	er wird machen er wird reisen	er wird fahren, er wird lesen, es wird scheinen
<i>futúrum II.:</i>	er wird gemacht haben er wird gereist sein	er wird gefahren sein, er wird gelesen haben, es wird geschienen haben
Slovesá	pomocné	modálne
<i>prítomný čas:</i>	er hat er ist er wird	er darf, kann er mag, muss er soll, will
<i>préteritum:</i>	er hatte er war er wurde	er durfte, konnte, er mochte, musste er sollte, wollte
<i>perfektum:</i>	er hat gehabt er ist gewesen er ist geworden	er hat gedurft, gekonnt er hat gemocht, gesollt er hat gemusst, gewollt

<i>pluskvamperfektum:</i>	er hatte gehabt er war gewesen er war geworden	er hatte gekonnt er hatte gemusst
---------------------------	--	--------------------------------------

<i>futúrum I.:</i>	er wird haben er wird sein er wird werden	er wird können er wird müssen
--------------------	---	----------------------------------

<i>futúrum II.:</i>	er wird gehabt haben er wird gewesen sein er wird geworden sein	
---------------------	---	--

bežne sa futúrum modálnych slovíes nepoužíva

Perfektum modálnych (spôsobových) a slovíes *hören, sehen, lassen, heißen*

spojenie s infinitívom významového slovesa

Sie hat es erledigen müssen.

Wir haben es machen können.

Hast du dir ein Haus bauen lassen?

Sie hat ihn sehen kommen.

Ich habe sie telefonieren hören.

Slovesá s pomocným slovesom *haben* a/alebo *sein*

- vyjadrenie priebehu deja – **haben** + slovesá pohybu, napr. *fahren, rudern, schwimmen, segeln*
Er hat eine Stunde geschwommen.
- vyjadrenie cieľa alebo trasy – **sein** + slovesá pohybu, napr. *fahren, rudern, schwimmen, segeln*
Er ist über den Kanal geschwommen.
- *prechodné so slovesom* – **haben**
Mein Kollege hat einen Mercedes gefahren.
Ich habe meine Kollegin in die Stadt gefahren.
- *neprechodné so slovesom* – **sein**
Sie sind nach Wien gefahren.

Ďalšie slovesá:

brechen, biegen, fliegen, frieren, heilen, reißen, schmelzen, spritzen, stoßen, verderben

Indikatív – oznamovací spôsob: trpný rod (*Passiv*)

Pribehový trpný rod

Slovesá	pravidelné	nepřavidelné
<i>prítomný čas</i>	es wird gemacht, kontrolliert	er wird gerufen
<i>préteritum</i>	es wurde gemacht, kontrolliert	er wurde gerufen
<i>perfektum</i>	es ist gemacht worden	er ist gerufen worden

<i>pluskvamperfektum</i>	es war gemacht worden	er war gerufen worden
<i>futúrum I.</i>	es wird gemacht werden	er wird gerufen werden
<i>futúrum II.</i>	es wird gemacht worden sein	er wird gerufen worden sein

Stavový trpný rod

Slovesá	pravidelné	nepravidelné
<i>prítomný čas</i>	er ist kontrolliert	es ist geschlossen
<i>préteritum</i>	er war kontrolliert	es war geschlossen
<i>perfektum</i>	es ist kontrolliert gewesen	er ist geschlossen gewesen
<i>pluskvamperfektum</i>	es war kontrolliert gewesen	er war geschlossen gewesen
<i>futúrum I.</i>	es wird kontrolliert sein	er wird geschlossen sein
<i>futúrum II.</i>	es wird kontrolliert gewesen sein	er wird geschlossen gewesen

bežne sa trpný rod vo futúre II nepoužíva

Opis trpného rodu (Passivumschreibung):

Das Zimmer ist abzuschließen. Die Statue lässt sich noch retten. Sein Plan ist realisierbar.

Bezpredmetový a neosobný trpný rod (*Subjektloses und unpersönliches Passiv*)

Ak v činnom rode nie je predmet v akuzatíve, nemôže mať trpný rod podmet, je teda bez podmetu = bezpodmetový. (Hat der Aktivsatz kein Akkusativobjekt, kann der Passivsatz kein Subjekt haben, ist also subjektlos.)

Wir arbeiten an einem großen Projekt. → An einem großen Projekt wird gearbeitet.

Trpný rod s modálnym slovesom vo vedľajšej vete (*Passiv mit Modalverben im Nebensatz*)

Prítomný čas: Ich weiß, dass das Haus renoviert werden muss.

Préteritum: Ich wusste, dass das Haus renoviert werden musste.

Rozkazovací spôsob (*Imperativ*)

Slovesá	2. osoba singulár	2. osoba plurál	1. osoba plurál	3. osoba
pravidelné	Arbeite!	Arbeitet!	Arbeiten wir!	Arbeiten Sie!
nepravidelné	Lies!	Lest!	Lesen wir!	Lesen Sie!
<i>s odlučiteľnou predponou</i>	Sieh fern!	Seht fern!	Sehen wir fern!	Sehen Sie fern!

s neodlučiteľnou predponou:

Entschuldige dich! Entschuldigt euch! Entschuldigen wir uns! Entschuldigen Sie sich!

Opisné formy rozkazovacieho spôsobu:

kombinácia významového slovesa so spôsobovým sl.

Ihr sollt still sein!
Wollen Sie die Tür schließen?
Du darfst nicht so viel essen!

<i>kombinácia významového slovesa so slovesom lassen:</i>	Lasst uns gehen!
<i>prítomným časom</i>	Sie zeigen mir jetzt Ihre Dokumente!
<i>infinitívom</i>	Langsam fahren! Einsteigen! Die Taste A drücken.

Rozkazovací spôsob v nepriamej reči:

<i>sollen pri výzve alebo rozkaze:</i>	Er befiehlt ihr, sie solle ein bisschen schneller kochen.
<i>mögen pri zdvorilej prosbe:</i>	Er hat sie gebeten, dass sie ein bisschen schneller kochen möge.

Konjunktív

<i>Slovesá</i>	<i>pravidelné</i>	<i>nepravidelné</i>
<i>prítomný čas:</i> = <i>K I</i>	ich/er mache, kontrolliere ich/er reise ich/er besuche, erzähle ich/er wandere aus	ich/er lese, es scheine ich/er fahre ich/er verzeihe, beschließe ich/er siehe fern, ziehe um
<i>préterium:</i> = <i>K II</i>	ich/er machte, kontrollierte ich/er reiste ich/er besuchte, erzählte ich/er wanderte aus	ich/er läse, es schiene ich/er führe ich/er verziehe, beschlösse ich/er sähe fern, zöge um
<i>perfektum:</i> = <i>K I</i>	ich/er habe gemacht ich/er habe kontrolliert ich/er sei gereist ich/er habe besucht, erzählt ich/er sei ausgewandert	ich/er habe gelesen es habe geschienen ich/er sei gefahren ich/er habe verziehen, beschlossen ich/er habe ferngesehen ich/er sei umgezogen
<i>pluskvamperfektum:</i> = <i>K II</i>	ich/er hätte gemacht ich/er hätte kontrolliert ich/er wäre gereist ich/er wäre ausgewandert ich/er wäre umgezogen	ich/er hätte gelesen ich/es hätte geschienen ich/er wäre gefahren ich/er hätte ferngesehen
<i>futúrum I.:</i>	ich/er werde machen, ich/er werde reisen	ich/er werde fahren, ich/er werde lesen, es werde scheinen
<i>futúrum II.:</i>	ich/er werde gemacht haben ich/er werde gereist sein es werde geschienen haben	ich/er werde gefahren sein ich/er werde gelesen haben
<i>Slovesá</i> <i>prítomný čas:</i> = <i>K I</i>	<i>pomocné</i> ich/er habe, du habest ich/er sei, du seiest ich/er werde, du werdest	<i>modálne</i> ich/er könne ich/er müsse ich/er möge

<i>préterium:</i> = <i>K II</i>	ich/er hätte ich/er wäre ich/er würde	ich/er könnte ich/er müsste ich/er möchte
<i>perfektum:</i> = <i>K I</i>	ich/er habe gehabt ich/er sei gewesen ich/er sei geworden	ich/er habe gekonnt ich/er habe gemusst ich/er habe gemocht
<i>pluskvamperfektum:</i> = <i>K II</i>	ich/er hätte gehabt ich/er wäre gewesen ich/er wäre geworden	ich/er hätte gekonnt ich/er hätte gemusst ich/er hätte gemocht
<i>futúrum I:</i>	ich/er werde haben ich/er werde sein ich/er werde werden	ich/er werde können ich/er werde müssen
<i>futúrum II.</i>	ich/er werde gehabt haben ich/er werde gewesen sein ich/er werde geworden sein	

Vyjadrenie podmienky (podmieňovacieho spôsoby)

v prítomnosti

- *konjunktívom II. = konjunktívom préterita:*

ich/er hätte, ich/er wäre, ich/er möchte, ich/er würde

kondicionálom = opisným tvarom:

ich/er würde reisen, ich/er würde besuchen, ich/er würde aufmachen, ich/er würde fahren

v minulosti

- *s konjunktívom II. = konjunktívom pluskvamperfekta:*

ich/er hätte gehabt, ich/er wäre gewesen, ich/er hätte gemocht,

ich/er wäre gereist, ich/er hätte besucht, ich/er hätte aufgemacht, ich/er wäre gefahren

Vyjadrenie domnienky s konjunktívom II. a bez konjunktívu II:

- *s modálnymi (spôsobovými slovesami):* napr. Das muss / müsste / könnte / dürfte ... ein Einbrecher sein.
- *s „werden“:* napr. Das wird ein Einbrecher sein.
- *s plnovýznamovým slovesom:* napr. Er habe seine Freunde mitgebracht.
- *s modálnym slovesom:* napr. Er habe seine Freunde mitbringen können.
- *v trpnom rode:* napr. Das sei beschlossen worden.
- *v trpnom rode s modálnym slovesom:* napr. Das habe beschlossen werden müssen.

Vyjadrenie nepriamej reči:

- *v prítomnosti – konjunktív I prítomného času*

Peter sagt, seine Mutter sei krank.

Sie behauptet, er habe kein Geld.
Er sagt, er könne leider nicht kommen.

– **v minulosti** – *konjunktív I perfekta*

Peter sagte, seine Mutter sei krank gewesen.
Sie behauptete, er habe kein Geld gehabt.
Er sagte, er habe leider nicht kommen können.

Vyjadrenie priania, zdvorilej výzvy, prípustky a pod.:

– *konjunktívom I*

Mögest du viel Glück haben! Es lebe die Freiheit! Man denke an die Eltern! Sie muss es haben, koste es, was es wolle.

– *konjunktívom II*

Könnten Sie mir helfen? Wären Sie so freundlich? Hätten Sie für mich Zeit? Wenn ich es nur wüsste! Käme er doch bald!

Neurčité tvary (infinite Formen)

infinitív činný (Infinitiv Aktiv)

Infinitiv (I) Präsens:

Infinitiv (II) Perfekt:

machen, reisen, schreiben, fahren
gemacht haben
gereist sein
geschrieben haben
gefahren sein

infinitív trpný (Infinitiv Passiv):

Präsens:

Perfekt:

príčastie prítomné činné (Partizip I):

príčastie minulé trpné (Partizip II):

gemacht werden, geschrieben werden
gemacht worden sein, geschrieben worden sein
sehend; wandernd, schreibend
gemacht, gearbeitet; gefahren, empfohlen

príčastie prítomné činné (Partizip I):

nesklonné vo funkcii doplnku:

sklonné vo funkcii prívlastku:

s trpným významom v spojení s zu: (zu + príčastie prítomné + koncovka)

(vyjadrujúce nutnosť alebo možnosť)

Sie ging weinend.
ein weinendes Kind
die abzulegende Prüfung
die zu erwartenden Änderungen

príčastie minulé trpné (Partizip II):

nesklonné tvary ako:

súčasť zložených minulých časov:

súčasť priebehového alebo stavového pasíva:

doplnok alebo príslovkové určenie:

ich habe gearbeitet, ich hatte gearbeitet
wird geöffnet, ist geöffnet
Sie fühlte sich bedroht.

sklonné tvary ako:

prívlastok:

(mnohé tvary príčastí minulých → prídavné meno) ein erfahrener Lehrer

zvláštne skupiny sloviess (besondere Gruppen von Verben)

lassen:

alternatívne formy k trpnému rodu (pasívu)

sich + infinitív + lassen

Der Computer lässt sich später einbauen.

Der Computer hat sich später einbauen lassen.

Der Computer ließ sich später einbauen.

senden:

er sandte / gesandt

Er sandte / sendete mir ein Paket.

ale: bez zmeny kmeň. samohlásky

Der Rundfunk sendete die Nachrichten.

wenden:

wandte / wendete:

Sie wandte / wendete sich an uns mit einer Bitte.

ale: bez zmeny kmeň. samohlásky

Die Köchin wendete das Fleisch in der Bratpfanne.

wissen

vo funkcii modálneho slovesa s zu:

Die Eltern wissen sich nicht zu helfen. (= Die Eltern können sich nicht helfen.)

Zvratné slovesá (Reflexive Verben)

sich erholen, sich freuen; sich etwas ausbitten,
(sich) beruhigen; (sich) erlauben,
sich lieben, sich helfen.

reinreflexive Verben:

sich erholen, sich freuen; sich etwas ausbitten

teilreflexive Verben:

(sich) beruhigen; (sich) erlauben

reziproke Verben:

sich lieben, sich helfen

Rozdiely zvratných sloviess medzi slovenčinou a nemčinou:

ablegen, baden, blitzen, ersticken, ertrinken, fragen, gefallen, gelingen, genesen, geschehen, heiraten, heilen, heißen, lachen, lächeln, lernen, passen, passieren, prallen, scheinen, spielen, umziehen, versuchen, werden, zerbrechen, zerfallen, zersplittern, zurückkehren, zurückkommen ...

Slovesá s predponami (zložené slovesá)

– *slovesá s odlučiteľnými predponami:*

ablegen, anbieten, aufgehen, einkaufen, hereinkommen, mitnehmen, nachsehen, teilnehmen, stattfinden, feststellen, zurückkommen,

– *slovesá s dvomi predponami:*

veranstalten

Ich habe eine Party veranstaltet.

beantragen

Er hat einen Reisepass beantragt.

beauftragen

Sie wurde mit dieser Aufgabe beauftragt.

anvertrauen

Sie vertraute mir ihr Kind an.

vorbereiten / zubereiten

Peter bereitet das Abendessen zu.

Ich habe mich auf diese Prüfung vorbereitet.

– *slovesá s neodlučiteľnými predponami:* be-, emp-, ent-, er-, ge-, miss-, ver-, voll-, zer-, besuchen, empfehlen, entlassen, ersticken, gefallen, missverstehen, verzeihen, vollenden, zerfallen,

- *slovesá s neodlučiteľnými predponami, ktoré vznikli z podstatných alebo prídavných mien:*

fachsimpeln, frühstücken, haushalten, langweilen, lobpreisen, offenbaren, ohrfeigen
schlussfolgern,

- *slovesá s predponami niekedy odlučiteľnými a niekedy neodlučiteľnými:* durch-, über-, um-, unter-, wieder-. wider-

Präfixe	trennbar	nicht trennbar
über-	Wir setzen morgen mit der Fähre über .	Ich übersetze nur englische Texte.
um-	Die Firma stellt die Heizung auf Erdgas um .	Die Polizei umstellt den Gangster.
unter-	Im Sommer geht die Sonne erst gegen 22:00 Uhr unter .	Der Arzt untersucht den Kranken.
wieder-	Du hast den Ball weggeschossen. Hol ihn sofort wieder .	Die Schüler wiederholen die Sätze des Lehrers.

Nepřavidelné/silné slovesá (unregelmäßige/starke Verben):

například: backen, befehlen, beginnen

Ďalšie slovesá prechodné (slabé) a neprechodné (silné):

například:

erschrecken, hängen, legen, liegen, stellen, stehen, setzen, sitzen, löschen, erlöschen, senken, sinken, stecken

Vázby sloviés (Rektion der Verben):

Například

als + N/A

například

auftreten als + N als Zeuge
bezeichnen als + A j-n als seinen Freund

s genitívom bez predložky

anklagen jn + G ihn des Hochverrats
beschuldigen jn jemanden eines Mordes, des Diebstahls beschuldigen

s datívom bez predložky

sich anschließen einer Reisegruppe
begegnen einer bekannten Frau, meinem Lehrer

s akuzatívom bez predložky

anrufen einen Bekannten anrufen
aufgeben Hoffnung, das Geschäft, einen Plan
vorziehen + A + D eine Frau der anderen

an + A/D

anknüpfen an + A er knüpfte an ein Ereignis an

arbeiten an + D sich beteiligen an + D	an einem Wörterbuch an einem Wettbewerb
auf + A/D achten auf + A ankommen auf + A beharren auf + D	auf den Weg es kommt auf die Entscheidung an auf seinem Standpunkt
aus + D ableiten (sich) befreien	ein Adjektiv aus/von einem Substantiv aus der Gefahr
bei + D sich bedanken sich beklagen sich beschweren	bei den Eltern bei dem Chef über den Kollegen bei dem Direktor über die Mitarbeiter
durch + A sich auszeichnen sich unterscheiden	durch gute Kenntnisse durch die Größe
für + A sich rächen schwärmen	an den Feinden für das Unrecht für einen Sänger
gegen + A streiken verstoßen sich wehren	gegen die Beschlüsse der Arbeitgeber gegen die Moral gegen den Überfall
in + D/A geraten in + A sich irren in + D	in eine schwierige Lage geraten in dem Datum
mit + D sich ärgern sich befassen	mit dem Krach mit dieser Frage
nach + D sich sehnen urteilen	nach der Heimat nach dem ersten Eindruck urteilen
über + A abstimmen über sich empören siegen spotten	die Gesetzesvorlage, den Antrag seine Bemerkungen alle Hindernisse den Kameraden

um + A

sich anstellen	die Theaterkarten anstellen
werben	jemandes Vertrauen

unter + D/A

leiden unter + D	dem Lärm
verstehen unter + D	nachhaltiger Entwicklung
verteilen unter + A	die Kinder

von + D

abfahren	der Mauer
verlangen	ihm 100 Euro

vor + D/A

sich ängstigen vor + D	dem Tod
sich bängen vor + D	der Dunkelheit
zittern vor + D	Wut

zu + D

befördern	dem General
j-n beglückwünschen	dem Jubiläum

Funkčné slovesá (Funktionsverbgefüge)

napríklad

Abhängigkeit	sich in Abhängigkeit befinden von j-m	abhängig sein von jm
Ablehnung	auf Ablehnung stoßen	abgelehnt werden
Entschluss	einen/den Entschluss fassen	sich entschließen zu etw.
Erstaunen	in Erstaunen geraten	erstaunt werden
Erstaunen	j-n in Erstaunen versetzen	j-n erstaunen
Erwägung	etw. in Erwägung ziehen	etw. erwägen
Folter	jn auf die Folter spannen	jn sehr gespannt machen auf eine Mitteilung/ein Geschenk
Forderung	eine Forderung erheben/stellen	etw. fordern
Förderung	eine Förderung erfahren /erhalten	gefördert werden
Gehorsam	j-m Gehorsam leisten	j-m gehorchen

Podstatné mená (Substantive)

Rod (Genus)

- *mužský, ženský, stredný (Maskulinum, Femininum, Neutrum)*: der Garten, die Tür, das Haus
- *rod v zloženinách (Genus der Komposita)*: der Tiergarten, die Eingangstür, das Gasthaus

Určenie rodu podstatných mien podľa prirodzeného rodu:

mužský rod

- *osoby mužského pohlavia*: Vater, Sohn, Mann, Junge, Lehrer
- *pomenovanie niektorých zvieracích samcov*: Hengst, Stier, Hahn

ženský rod

- *osoby ženského pohlavia*: Frau, Mutter, Tochter, Hebamme
- výnimky: das Fräulein, das Mädchen, das Weib
- *pomenovanie niektorých zvieracích samíc*: die Stute, die Henne, die Färs

Určenie rodu podstatných mien podľa významu:

mužský rod

- *názvy dní a mesiacov*
- *názvy svetových strán*
- *značky automobilov*
- *názvy alkoholických nápojov* (výnimka: das Bier)

ženský rod

- *názvy väčšiny stromov* (výnimky: der Ahorn a slová v zložení s -baum.)
- *názvy drobných živočíchov*

stredný rod

- *názvy kovov, chemických prvkov a zlúčenín*: napr. das Messing, das Gold, das Benzin,
výnimky: die Bronze, der Stahl, der Schwefel, der Phosphor,
- *názvy liekov*: das Aspirin, das Penizillin,
- *názvy väčšiny zvieracích mláďat*: das Kalb, das Ferkel, das Huhn,
- *názvy jazykov*: das Deutsch, das Englisch,
- *názvy farieb*: das Blau, das Rot,
- *názvy mnohých krajín, ktoré majú v zložení slovo -reich a -land*: Deutschland, Österreich, Frankreich.

Rod mnohých prevzatých slov z iných jazykov:

riadi sa rodom významovo príbuzného, väčšinou všeobecného nemeckého podstatného mena:

die Metro = die U-Bahn

die E-Mail = die Post

der Cancan = der Tanz

der Mopp = der Besen

der Camembert = der Käse

der Smog = der Nebel

das Golf = das Spiel

Určenie rodu podstatných mien podľa slovotvornej prípony alebo spôsobu tvorenia:

mužský rod:

- *tvorené príponami*: -er, -ig, -ling, -ant, -är, -eur, -ist, -(is)mus, -or,
- *odvodené od slovies bez prípony*: der Flug, der Tanz, der Schlaf, der Griff, der Schnitt,

ženský rod:

- *tvorené príponami*: -ei, -in, -heit, -keit, -schaft, -ung,
- *príponami cudzieho pôvodu*: -anz, -enz, -ie, -ik, -ion, -tät, -ur,

stredný rod:

- *tvorené príponami*: -chen, -lein (zdrobneniny), -tum,
- *príponami cudzieho pôvodu*: -(i)um, -ma, -ment, -in,
- *podstatnené infinitívy*: Lesen, Schreiben, Reiten, Spielen,

- *slová anglického pôvodu na -ing odvodené od sloviac*: Bowling, Lifting, Marketing
- *prevzaté anglické slová*: das Make-up, Play-back, Come-back,

Podstatné mená s dvoma alebo tromi rodmi:

der, das, die Dschungel
das *alebo* der Barock
das *alebo* die Cola
das *alebo* der Joghurt
der *alebo* das Ketschup
der *alebo* das Meteo
der *alebo* die Spachtel

Podstatné mená s rôznym rodom a rôznym významom:

der Leiter – die Leiter
der Gehalt – das Gehalt
der Kiefer – die Kiefer
die Mark – der Mark
der Messer – das Messer
der Tau – die Tau
der Tor – das Tor
der Verdienst – das Verdienst
der See – die See
die Steuer – das Steuer

Neurčitý a určitý člen (*der unbestimmte und bestimmte Artikel*)

- *používanie neurčitého člena (der unbestimmte Artikel)*: Dort steht *ein* Mann.
- *používanie určitého člena (der bestimmte Artikel)*: Den Mann kenne ich.
- **nulový člen – bez člena (der Null-Artikel)**:

podstatné mená v pluráli, ak v singulári bol neurčitý člen
látkové podstatné mená v jednotnom čísle

v osloveniach a tituloch

zemepisných názvoch stredného rodu
označeniach národností
pri zvolaniach

pri povolaniach, funkciách, národnostiach, pôvode
v spojeniach so slovesami: haben, spielen, tanzen, üben,
hören, lernen, sprechen a pod.

v ustálených spojeniach
po opytovanom a privlast. zámene

ak sú podstatné mená so zámenami, číslovkami a pod.

Bücher
Kuchen essen, 100 Gramm
Wurst
Professor Neurath, Familie
Bauer
mit Frau und Herrn
Schmidt
Österreich, Berlin
Slowake
Hilfe! Vorsicht! Achtung!
Sie arbeitet als Lehrerin.
Zeit haben, Musik hören
Spanisch lernen; Test in
Physik
nach/zu Hause, Gute Fahrt!
wessen Auto?, dessen
Tochter
Frankfurter Zeitung, Peters
Sohn
etwas Brot, zwei Gläser

podstatné mená vyjadrujúce príslušenstvo, súčasť alebo doplnok po predložkách ohne alebo mit:

ein Haus mit Garten
ein Zimmer ohne Bad
Bier ohne Schaum

Číslo (Numerus)

– *podstatné mená v jednotnom čísle (Singular)* – na rozdiel od slovenského jazyka: die Brille, das Geld, die Uhr, die Tür, die Hose, die Treppe, die Schere, die Weihnachten, die Zeitung

– *podstatné mená len v jednotnom čísle (Singularerantum):*

vlastné mená: der Schwarzwald, die Donauebene

látkové mená: der Zucker, das Wasser, das Obst, das Fleisch

abstraktné mená: der Hunger, die Klugheit, die Geduld

hromadné podst. mená: das Schreibzeug, das Personal

spodst. neurčitky: n. das Schwimmen, Lesen, Kochen, Wohnen

– *podstatné mená len v množnom čísle (Pluraletantum):*

Alimente, Diäten, Ferien, Flitterwochen, Kosten, Masern, Ostern, Pfingsten, Pocken, Tropen

Skloňovanie zvláštnych skupín podstatných mien

Niektoré podstatné mená mužského rodu majú vo všetkých pádoch okrem 1. pádu v singulári koncovku *-n* alebo *-en*: der Junge, Kollege, Mensch, Bauer, Nachbar, Experte.

Do tejto skupiny patria:

- *všetky životné podstatné mená mužského rodu na -e a niektoré ďalšie zakončené na spoluhlásku:* der Hase, der Soldat, der Zeuge
- *aj všetky pomenovania národností zakončené na -e:* der Brite, der Kroate, der Franzose
- *podstatné mená cudzieho pôvodu mužského rodu zakončené na -and, -ant, -ent a -ist:* der Lieferant, der Journalist, der Doktorand, der Produzent
- *podstatné mená mužského rodu (väčšinou názvy profesií):* der Architekt, der Ökonom, der Bürokrat, der Monarch
- *ďalšie podstatné mená, ktoré majú v 2. p. sing. koncovku -ns:* der Name, der Buchstabe, der Funke, der Gedanke, der Glaube, der Wille (nemá plurál), das Herz
- *2. pád zemepisných mien mužského a stredného rodu – koncovka -s:* der Wiederaufbau Bratislavas, die Staaten Europas.

Skloňovanie spodstatnených prídavných mien a prídavných mien:

- *všetky životné podstatné mená mužského rodu na -e a niektoré ďalšie zakončené na -e ako prídavné mená:* der Reisende, die Reisende
- *označujúce abstraktá ako stredný rod:* das Neue, das Bessere, das Ganze, das Gute,
- *po alles ako po určitom člene:* alles Gute, alles Neue
- *názvy jazykov:* das Deutsche, im Deutschen, aus dem Englischen ins Slowakische,
- *v spojení s prívlastkom a po slovesách lernen, können, verstehen, sprechen:* In der Schule lernen wir Deutsch. Sie spricht ein gutes Englisch. Wie schreibt man es auf

Deutsch/auf Slowakisch? Verstehst du Ungarisch?

Často sa spodstatnené prídavné mená vyskytujú

- v ustálených slovných spojeniach: im Allgemeinen, bis ins Kleinste, ins Grüne gehen, im Freien übernachten, ins Blaue (bez pevného cieľa)
- a po výrazoch alles, etwas, genug, nichts, viel, wenig a i.: etwas Gutes, genug Problematisches, viel Interessantes.

Zakončenie množného čísla (Pluralendungen):

mužský rod (Maskulinum):

- e / ä, ö, ü, äu-e: Tage / Säle, Söhne, Flüsse, Bäume,
- er / ä, ö, ü, äu-er: Geister / Wälder, Götter, Würmer, Sträucher
- 0 / ä, ö, ü: koncovky: -er, -el, -en: Onkel / Väter, Böden, Brüder
- s: Klubs
- n, -en: Kollegen, Bären, Seen, Vettern, Schmerzen, Spatzen, Herrn

ženský rod (Femininum):

- n, -en: Katzen, Uhren
- e / ä, ö, ü, äu-e: Kenntnisse / Hände, Nöte, Kühe, Bräute
- ö, ü: Töchter, Mütter
- s: Muttis

stredný rod (Neutrum):

- e / ö-e: Jahre / Flöße
- er / ä, ö, ü, äu-er: Kinder, Dächer, Dörfer, Güter, Häuser
- 0 / ö: Gebirge, po koncovkách: -er, -el, -en, -chen, -lein: Klöster
- s: Autos
- n, -en: Augen, Ohren, Betten.

Pády (Kasus) – singulár / plurál

Nominativ:	der/ein,	das/ein,	die/eine	die/-
Genitiv:	des/eines	des/eines	der/einer	der/-
Dativ:	dem/einem	dem/einem	der/einer	den/-
Akkusativ:	den/einen	das/ein	die/eine	die/-

Zdrobneniny (Deminutiva)

- chen: das Männchen, das Brötchen, das Blümchen, das Bäumchen, das Bettchen
- lein: das Büchlein
- i: die Mami, der Vati

Spodstatnené prídavné mená (substantivierte Adjektive) a príčastia

- der Bekannte, mit einem/meinem Verwandten, beide Kranken, viele Verletzte, etwas Neues,
- die persönlich Anwesenden
- die gehörte Information = das Gehörte
- der aufgenommene Satz = das Aufgenommene

Vlastné mená (Eigennamen)

mená osôb (Personennamen):

napríklad

- der kleine Fritz,
- der Dichter Gerhart Hauptmann,
- die Eltern von Alex, die Geschwister von Susi,
- die Operetten von Strauß,

Professor Schmidt,
Professor Krumms Sprechstunde,

Doktor Stahls Referat,
Hans-Jürgens Freundin

obyvateľské mená (Einwohnernamen):

Berliner/-in, Bratislavaer/-in, Deutsche/-r, Österreicher/-in, Slowake/-kin, Spanier/-in

zemepisné mená (geographische Namen):

die Schweiz, Deutschland, die USA, der Bodensee, die Ostsee, die Hohe Tatra, die Alpen.

Prídavné mená (Adjektive)

V prísudku (prädikativ)

v základnom tvare (in der Grundform):

Das Wetter ist, wird, bleibt schön.

Das kommt mir interessant vor.

Ich halte das für richtig.

V prívlastku (attributiv)

v základnom tvare (in der Grundform):

ganz Berlin, halb Europa

Skloňovanie (Deklination):

- **po určitom člene** (nach dem bestimmten Artikel): der hohe Preis, für die guten Freunde

aj po: dieser, jeder, jener; solcher, mancher: solche guten/gute Ergebnisse,

welche, irgendwelcher: welche deutschen/deutsche Sportler,

- **v množ. čísle: alle, beide, keine; meine** alle neuen Kollegen, beide guten Freunde,

- **po neurčitom člene** (nach dem unbest. Artikel): eine kleine Pause, mit einem netten Jungen,

aj po: kein, mein

- **bez člena:**

v singulári:

po látkových

kalter Tee, schönes Wetter, starker Kaffee

po hromadných

rohes Gemüse

po abstraktných.

mit großem Gepäck

po 2. páde privl. zámene

mit großer Lust, mit großer Freude

po opytov. zámene wessen

in Katarinas gemütlichem Büro

po vzťahových zám. v 2. páde

wessen guter Vorschlag, mit wessen altem Freund

der Mann, mit dessen neuer Frau,

die Kinder, deren neue Schule,

v pluráli: kluge Worte, saure Gurken

aj po: zwei; viele, einige, andere, einzelne, mehrere, verschiedene, zahlreiche, unzählige

viele schöne Tage, zwei neue Kolleginnen

einige interessante Ideen, die Vorschläge

mehrerer neuer Mitglieder

používanie 2. pádu mužského a str. rodu singl.

im Januar vorigen Jahres, der Jahrgang

nesklonné prídavné mená
nesklonné od názvov miest

nesklonné ganz a halb pred zemep. názvami

Spodstatnené prídavné mená
skloňovanie ako prídavné mená

und der Preis guten Weines, zwei
Flaschen slowakischen Biers, bei einem
Glas dunklem Bier
rosa, lila, beige, prima, türkis
Pilsner Bier, im Frankfurter Flughafen,
in der Prager U-Bahn
in ganz Europa, halb Bratislava

der Kranke, die Kranke, die Kranken, das
Geräucherte, die Illustrierte, der Deutsche,
die Deutsche, die Deutschen

Zemepisné prídavné mená

die Weiße Elster, der Thüringer Wald, Bratislavaer Burg, Schweizergarde, Holsteinische
Schweiz, Britisch-Honduras, eine deutsch-amerikanische Flugverbindung

Stupňovanie (Komparation)

1. *stupeň (Positiv)*: Er ist (nicht) so groß wie Peter.

2. *stupeň (Komparativ)*: Er ist größer als ich.

3. *stupeň (Superlativ)*: Sie ist die klügste. Er ist der schnellste von (unter) allen.

- *zvláštne skupiny (besondere Gruppen)*
gut, viel, hoch, groß, nah
- *špeciálne používanie komparatívu*
ein älterer Mann (nicht jung, aber nicht wirklich alt)
- *absolútny komparatív (der absolute Komparativ)*
eine größere Stadt (nicht klein, aber nicht unbedingt sehr groß)
- *väčšinou pri protikladoch (jung/alt)*
die reicheren Leute (nicht arm, aber auch nicht steinreich),
- *používanie weniger a mehr (neskloňujú sa)*
mehr Brot, gegen weniger Geld, für mehr Leute, mit weniger Fehlern
- *3.stupeň vo väzbe s ein*: einer der größten Politiker, eine der besten Schauspielerinnen,
eines der schönsten Häuser

Prívlastky s genitívom resp. s predložkami

Die Interessen der Jungen und Mädchen. Eine große Zahl von Möglichkeiten.

Zložené prídavné mená

bildschön, bettelarm, blitzgescheit, federleicht, klitzeklein, butterweich, mausetot,
potthässlich, nagelneu, quicklebendig, schneeweiß, rabenschwarz, steinreich, riesengroß,
steinhart, uralt, strohdumm, zentnerschwer

Prídavné mená

Vytvorené

- *z prísloviak pomocou -ig*:

heutig-, gestrig-, hiesig-, dortig-, obig-, jetzig-, bisherig-, vorherig- : *der heutige Tag*

- *z prísloviak*

außen, innen, oben, unten, vorn, hinten: innere Organe, das untere Stockwerk

Zámená (Pronomina)

Osobné (Personalpronomen): ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie

- *pravidlá skloňovania a používanie osobných zámen*

Privlastňovacie (Possessivpronomen): mein, dein

- *pravidlá skloňovania a používanie privlastňovacích zámen*
- *používanie privlastňovacích zámen samostatne*

Wessen Buch ist das? – Das ist meins. Wessen Wagen ist das? – Das ist meiner.

Ukazovacie (Demonstrativpronomen):

der, die das; die

dieser, diese, dieses, diese

jener, jene, jenes,

derselbe, dieselbe, dasselbe, dieselben

derjenige, diejenige, dasjenige,

selbst, selber,

solcher, solche, solches, solch ein

- *pravidlá skloňovania a používanie ukazovacích zámen*
- *rozlišovanie **das** a **es***

Kannst du morgen kommen?

Nein, **das** ist unmöglich.

Es ist unmöglich, dass ich morgen komme.

- *rozlišovanie derselbe a der gleiche*

Sie trägt heute denselben Mantel wie gestern. Ich kaufe mir dasselbe Buch wie du.

- *rozlišovanie selbst a allein*

Ich will über mein Leben selbst entscheiden. Peter bleibt den ganzen Tag allein zu Hause.

Opytovacie (Interrogativpronomen): wer, was, welcher, was für ein,

- *pravidlá skloňovania a používanie opytovacích zámen*
- *rozlišovanie welcher a was für ein*

Welches Kleid ziehst du an, das rote oder das blaue? Was für ein Kleid brauchst du?

Ein Abendkleid.

- *welch pri zvolaní*

Welch herrlicher Tag! Welch eine Frau!

Zvratné (Reflexivpronomen): mich/mir, dich/dir

Recipročné (Reziproke Pronomen): einander

Vzťahové (Relativpronomen): der, die, das

Neurčité (Indefinitpronomen):

einer, eine, eins / welche,
beid-, diejenig-, dies-, einig-, einzeln-, etlich-,
folgend-, irgendwelch-, jen-, kein-,
manch ein-, manch-, mehrere,
solch-, viel/-e, welch-, wenig/-e, zahlreich-

– *používanie neurčitých zámen samostatne:*

man, jemand, niemand, jeder, einer, keiner, etwas, nichts, irgendwer, ein bisschen, ein paar,
genug, viel, mehr

– *skloňovanie a používanie neurčitých zámen s:*

alle, alles, all-, ander-, sämtlich

– *neurčité zámená s nepočítateľnými podstatnými menami bez koncovky):*

viel Gemüse wenig Alkohol, mehr Zeit.

Vymedzovacie (Negationspronomen): kein; keiner, keine, keins; niemand, nichts,

Používanie zámena „es“ (formálny podmet): Es friert. Es regnet. Wie geht es dir?

Číslovky (Numeralien)

Základné (Kardinalzahlen): eins, sechzehn, siebzehn, dreißig

– *tvary základných čísloviek:* einundsiebzig, tausend, eine Million

– *skloňovanie a používanie:* napr. ein halbes Hundert, hundert vom Tausend

Fünf Tassen sind schon sauber.

Vyjadrenie množstva (Mengenangaben):

– *singulár podstatného mena muž. a stred. rodu označujúce mieru, množstvo:*

Ein Meter, zwei Kilogramm, sechs Liter, drei Stück Seife, vier Flaschen Saft, zwei Paar Schuhe

– *hmotnosť alebo cenu po číslovkách 2 a vyššie:*

12 Stück, 4 Kilo, 50 Cent, 6 Pfund Zitronen, drei Glas, zwei Sack Zucker

– *alebo dvojtvary:*

drei Glas Wein/drei Gläser Wein, vier Fass Bier/vier Fässer Bier

Označovanie dekád:

die siebziger Jahre, in den neunziger Jahren des 21. Jahrhunderts

Označovanie letopočtov, hodín, stránok, nástupišť, kol'ají:

im Jahre 2012, auf Seite 22, um halb zwei, zehn nach eins, fünf vor drei

Der Zug fährt von Bahnsteig 4, Gleis 2 ab. Sie ist 1958 geboren.

Počtové úkony:

sechs plus (minus, mal, dividiert durch) zwei

Mena: 5 Euro.

Radové (Ordinalzahlen): der erste, dritte, siebte, achte, hundertste,

- *tvorenie a skloňovanie*: mein zweiter Urlaub, der zwanzigste Versuch
- *použitie v dátumoch*: Heute ist der 29. November. Es passierte am siebten März 2000.
- *vyjadrené rímskou číslicou za menami panovníkov*: Karl I. (Karl der erste)
- *zloženiny radových čísloviek*: die zweitgrößte Stadt der Slowakei
so superlatívom: die drittbeste Gruppe

Podielové (Verteilungszahlen): je ein Stück, je drei Mann, je zwanzig, zu zweit, zu viert

Násobné (Wiederholungs-, Vervielfältigungszahlen): einmal, dreimal, vierfach, zweifach = doppelt, doppelte Menge, doppelt so viel, ein dreimaliger Weltmeister, nach viermaliger Mahnung

Druhové (Gattungszahlen): napr. zweierlei Tuch, dreierlei Erklärung, auf mancherlei/vielerlei Art

Podielové (Einteilungszahlen): erstens, zweitens, drittens

Zlomky (Bruchzahlen): napr. ein Drittel, Viertel, Zwanzigstel, Hundertstel

- *používanie zlomkov*: halb, eine Hälfte, anderthalb = eineinhalb, dreieinhalb
- *desatinné čísla*: eins Komma fünf
- *percentuálne údaje (neskloňujú sa)*: bei 50% (fünfzig) der Abiturienten

Spodstatnené číslovky (substantivierte Zahlwörter):

- *označenie panovníkov*: der Zweite, mit Katarina der Ersten
- *školských známok*: eine Eins in Deutsch
- *liniek hromadnej dopravy*: mit einer Sechs fahren
- *príslušníkov vekových kategórií*: eine elegante Vierzigerin
- *bankoviek*: Ich habe nur einen Hunderter.
- *číslic*: nein Hundert, eine Milliarde

Príslovky (Adverbien)

wann, wie, wo, woher, wohin; hier, dort, oben, rechts, drinnen; heute, bald, damals, schon, bisher, seitdem, manchmal, mehrmals; anders, gern, sehr, so, besonders, mehr, meistens, genug, völlig, wohl, viel-leicht; also, deshalb, sonst, trotzdem

Stupňovanie

- *pravidelné stupňovanie*
- *nepravidelné stupňovanie*: bald, gern, sehr, oft, viel, wenig, wohl
- *porovnanie v 2. stupni pomocou als*: Sie läuft schneller als er.
- *porovnanie v 3. stupni pomocou von allen*: Sie läuft am schnellsten von allen.
- *zvláštne tvary – vysoký stupeň (elativ)*: äußerst, herzlichst, meist, möglichst, höchst, zumindest, zutiefst, bestens, ehestens, frühestens, höchstens, längstens, meistens, mindestens, neuestens, schnellstens, spätestens, wenigstens

aufs ...-ste: aufs genaueste, aufs schärfste, aufs wärmste

Zámenné príslovky (Pronominaladverbien)

- *príslovky*: da-, dar-, hier, wo-, wor- + predložky
- *opytovacie s*: wo-, wor-: Worüber ärgerst du dich?
- *ukazovacie s*: da-, dar-, hier-: Ich träume davon.

Príslovky miesta a smeru (Lokaladverbien)

Wo? dort, hier, da, draußend, drinnen, oben, unten, mitten, vorn, hinten

Wohin? dorthin, hierher, herein/hinein, hinaus/heraus, hinauf/herauf, hinunter/herunter, nach oben, rückwärts, nach links

Woher? von unten, von oben, von rechts

Gehst du hinauf? Komm herein! Bring das Buch 'runter!

Ich setze mich dorthin. Holst du das hierher?

Príslovky času (Temporaladverbien)

na otázku: wann, bis wann, seit wann, wie lange, wie oft

- *v súčasnosti*: heute, jetzt, nun, gerade; sofort, augenblicklich; gegenwärtig, heutzutage,
- *v minulosti*: napr. gestern, vorgestern; bereits, eben, soeben, vorhin, früher, sonst, neulich, kürzlich, inzwischen, unterdessen, einst, einmal, ehemals, jemals, seither, vorher, damals, anfangs,
- *v budúcnosti*: napr. morgen, übermorgen, bald, demnächst, nächstens, künftig, nachher, danach, später,
- *vo všeobecnosti*: napr. wieder, oft, oftmals, sonst (im Allgemeinen), häufig, mehrmals, stets, meistens, meist, immer, immerzu, ewig, erst, zuerst, zuletzt, endlich, nie, niemals, morgens, mittags, abends, nachts, vormittags usw.

Príslovky miesta (Lokaladverbien)

- *wo*: da, dort, hier, außen, drinnen, drüben, innen, oben, unten, mitten, vorn, hinten, links, rechts,
- *wohin*: dahin, dorthin, hierhin, hinein, hinaus, hinuter, hinüber, aufwärts, abwärts, vorwärts, rückwärts, seitwärts *alebo s predl.* nach unten, nach oben usw.
- *woher*: daher, dorthier, hierher ...

Modálne príslovky

na otázku: wie, auf welche Art, mit welcher Intensität

- *prídavné mená ako príslovky*: Sie antwortet ganz *freundlich*. Es geht ihm *gut*.
- *zosilňujúce výpoved'*: vielleicht falsch, sicher richtig, keinesfalls, ungesetzlich
- *príslovky s -er + -weise*: freundlicherweise, normalerweise, dummerweise
- *príslovky s -halber, -falls*: vorsichtshalber, umständehalber, bestensfalls
- *po als*: Die Maßnahme hat sich *als richtig* erwiesen.
- *s datívom alebo akuzatívom*

abträglich, ähnlich, angeboren, angemessen, behilflich, bekannt, beschwerlich, bewusst, böse, dankbar, entsprechend, fremd, gegenwärtig, geläufig, gelegen, gewachsen, gleichgültig, nahe, peinlich, recht, sympathisch, treu, überlegen, unterlegen, vergleichbar, verhasst, zugetan, zuwider

- *s časovým údajom alebo údajom miery*

alt Das Kind ist erst einen Monat alt.

breit Der Tisch ist einen Meter breit.

dick, hoch, lang Das Brett ist einen Meter lang. Sie schreibt *den ganzen Tag lang*.

schwer, tief, weit, breit

Modálne príslovky s predložkami

napríklad

allergisch gegen + A

angesehen bei + D

Predložky (Präpositionen)

Predložky s datívom:

ab, aus, außer, bei, dank, entgegen, entsprechend, gegenüber, gemäß, mit, nach, samt, seit, von, von – bis, von ... an, zu, zufolge

Predložky s akuzatívom:

bis, durch, entlang, für, gegen ohne, um, *bis ... an*, wider

Predložky s datívom alebo akuzatívom:

an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen

Predložky s genitívom:

abseits, angesichts, anhand, anlässlich, anstatt, statt, anstelle, aufgrund, außerhalb, beiderseits, bezüglich, binnen, dank, diesseits, halber, hinsichtlich, infolge, inklusive, innerhalb, inmitten, jenseits, kraft, längs, längseits, laut, mittels, mithilfe, oberhalb, seitens, statt, trotz, unweit, unterhalb, ungeachtet, um – willen, vermöge, während, wegen, zwecks

Častice (Partikeln)

ja, nein, doch, bitte, danke, aber, doch, ja, bloß, nur, eben, denn, eigentlich, einfach, schon, überhaupt, wohl.

Citoslovčia (Interjektionen)

Autsch!, Au!, Ah!, Oh!, Uh!, Ach..., Uff!, Ssst!, Hurra!, Bravo!,... wau, miau, peng.

2.1 Syntax (Syntax)

Jednoduchá veta (Einfacher Satz)

Postavenie slovesa (Stellung des finiten Verbs)

- *určitý slovesný tvar na druhom mieste*: Er fährt nach Australien. Er fährt nach Australien? Warum fährt er nach Australien? Du bist aber fleißig!
- *určitý slovesný tvar na prvom mieste*: Kommst du heute zu uns? Komm heute zu uns! Wäre ich gestern doch zu euch gekommen!
- *určitý slovesný tvar na poslednom mieste vo vete*: Wenn ich gestern nur gekommen wäre!

Vetný rámec (Satzklammer)

na konci vety stojí:

infinitív: Ich muss morgen nach Hause fahren. Lässt du mich ein bisschen ausruhen?

Ich werde für 2 Jahre in die USA fahren.

príčastie minulé: Wir haben alles in 2 Stunden geschafft. Das Haus ist vor 10 Jahren gebaut worden.

odlučiteľné predpony: Ich mache das Fenster zu.

Porušovanie vetného rámca (Ausklammerung) Er ist so schnell gelaufen wie ich.

Das Buch hat mir besser gefallen als der Film.

Es hat angefangen zu regnen.

Postavenie jednotlivých vetných členov

predmet v datíve pred predmetom v akuzatíve:

Der Direktor hat den Lehrern einen neuen Plan vorgestellt.

Der Direktor stellt ihnen einen neuen Plan vor.

zámeno vo funkcii predmetu v akuzatíve pred zámenom v datíve:

Der Direktor stellt es ihnen vor.

príslovkové určenie (adverbiale Angaben):

Er ging heute wegen der Krankheit voller Angst zum Arzt.

wann – temporal

warum – kausal

wie – modal

wo, wohin – lokal

Súvetie (Zusammengesetzter Satz)

Prirad'ovacie súvetie (Satzverbindung)

priamy slovosled – po: und, aber, oder, sondern, denn, doch, allein, nicht nur – sondern,

Heute Abend bleibe ich zu Hause **und** sehe fern oder gehe ins Kino.

Sie versuchte, die Aufgabe zu lösen, **aber** sie hat es nicht geschafft.

Er war nicht nur müde, **sondern** (er war) auch krank.

Sie konnte ihm nicht helfen, **denn** er war nicht zu Hause.

Wir haben auf ihn gewartet, **doch** er kam nicht.

nepriamy slovosled – po: also, andernfalls, außerdem, daher, danach, dazu, darum, demnach, dennoch, darum, deshalb, deswegen, folglich, infolgedessen, insofern, jedoch, nichtsdestoweniger, sonst, trotzdem, überdies, zudem,

Hilf mir, bitte, **sonst** schaffe ich das nicht.

Sie lebte viele Jahre in Deutschland, **daher** spricht sie fließend Deutsch.

Er ist krank geworden, **deshalb** konnte er nicht kommen.

Sie war immer pünktlich, **insofern** war die Kritik des Chefs ungerecht.

dvojice spojok/spojovacích výrazov (zweiteilige Konnektoren)

einerseits – andererseits, nicht nur – sondern auch, entweder – oder, weder – noch, sowie / sowohl – als auch, mal – mal, bald – bald, je – desto,

Er ist **nicht nur** in Mathe gut, **sondern auch** in Chemie.

Einerseits ist er geizig, **andererseits** gibt er sehr viel Geld aus.

Entweder machst du es schnell, **oder** du kannst nach Hause gehen.

Sowohl die Eltern **als auch** die Kinder konnten daran teilnehmen.

Je länger ich schlafe, desto müder werde ich.

Podrad'ovacie súvetie (Satzgefüge)

Vedľajšie vety:

– podľa spôsobu spojenia s hlavnou vetou – vzťahné vety, spojkové vety, bezspojkové vety,

– podľa doplnenia obsahu hlavnej vety – predmetové, podmetové, prívlastkové, časové, podmienkové, príčinné, prípustkové atď.

Slovosled vo vedľajšej vete:

- sloveso v určitom tvare stojí na konci,
- podmet stojí vo vedľajšej vete spravidla za spojovacím výrazom,
- ak stojí vedľajšia veta pred hlavnou vetou, začína sa hlavná veta slovesom,
- niektoré typy vedľajších viet sa nahrádzajú infinitívnou konštrukciou.

Časové vety

časová súslednosť (Zeitenfolge): als, wenn, seit(dem), solange, sooft, während

- súčasnosť dejov (Gleichzeitigkeit):

Ich schreibe einen Brief, während du nähst.

Als er jung war, lebte er in Berlin.

Sooft er kam, brachte er immer Blumen mit.
Solange sie noch studiert, heiratet sie nicht.
Während du geschlafen hast, habe ich alles aufgeräumt.

– predčasnosť dejov (Vorzeitigkeit): **als, nachdem, sobald, sowie, seit(dem), wenn**
používanie časov v hlavnej a vo vedľajšej vete

hlavná veta:		vedľajšia veta:
prítomný čas, budúci čas	→	perfektum
préteritum, perfektum	→	pluskvamperfektum

Die Kollegen **gingen** in die Klassen, nachdem ich ihnen alles **erklärt hatte**.
Ich bringe den Brief zur Post, nachdem ich ihn **geschrieben habe**.
Nachdem ich den Kollegen alles **erklärt hatte**, **gingen** sie in die Klassen.
Als/Nachdem du den Brief **geschrieben hattest**, **brachte** ich ihn zur Post.
Wenn/nachdem du den Brief **geschrieben hast**, **bringe** ich ihn zur Post.

– následnosť dejov (Nachzeitigkeit): **bevor, ehe, bis, seit(dem)**
Ich **warte**, bis du **ankommen wirst/ankommst**.
Wir **essen** noch eine Kleinigkeit, bevor wir **weggehen werden/weggehen**.
Seitdem die neue Schule **fertiggestellt (worden) ist**, **können** mehrere Schüler aufgenommen werden.
Ehe/Bevor er **verreiste**, **hatte** er sich von mir **verabschiedet**.

Príčinné vety

spojky: weil, da, zumal

Ich fahre nicht mit, **weil** ich keine Zeit und kein Geld habe.
Da ich kein Geld habe, kann ich mir kein neues Auto kaufen.
Das bedauern wir sehr, **zumal** wir Sie wieder getroffen hätten.

Podmienkové vety

spojky: wenn, falls, sofern

– **reálna podmienka**

Wenn er das Stipendium bekommt, kauft er sich sofort ein Fahrrad.
Falls er das Stipendium nicht bekommt, muss er mit dem Bus fahren.
Wir kommen schon heute Abend, **sofern** es euch passt.
Sie liest gerne, **wenn** sie Zeit hat. **Wenn** sie Zeit hat, liest sie gerne.
Sie geben dir die Arbeitsstelle, **sofern** du korrektes Deutsch sprichst.
Sie geben dir die Arbeitsstelle, **wenn** du korrektes Deutsch sprichst.

– **nereálna podmienka – nereálne deje (Konjunktiv II)**

prítomnosť, budúcnosť:

Wenn ich mehr Geld hätte, könnte ich mir ein schönes Haus kaufen.
Wenn er nur früher kommen würde/käme!
Käme er früher! Würde er nur früher kommen!
Du siehst so aus, als ob du krank wärest.

Du siehst so aus, als wärest du krank.
Hätte ich mehr Zeit, würde ich dieses Buch sicher lesen.

minulost':

Wenn ich mehr Geld gehabt hätte, hätte ich mir ein schönes Haus kaufen können.
Wenn er nur früher gekommen wäre!
Wäre er nur früher gekommen!
Du machtest so ein Gesicht, als ob du krank gewesen wärest.
Du machtest so ein Gesicht, als wärest du krank gewesen.

Podmienkové vety so sollen

Wenn du sie sehen solltest, grüße sie von uns!
Solltest du sie sehen, grüße sie von uns!

Diferencované podmienkové vety

unter der Voraussetzung, dass/vorausgesetzt, dass

Vorausgesetzt, dass Sie Zeit haben, so komme ich noch heute zu Ihnen.
Sie geben dir die Arbeitsstelle, *vorausgesetzt*, du sprichst korrektes Deutsch.

angenommen, dass

Angenommen, dass der Angeklagte die Wahrheit sagt, dann / so muss er freigesprochen werden.

im Fall, dass

Im Fall, dass Sie nicht kommen können, rufen Sie mich an.

unter der Bedingung, dass

Sie geben dir die Arbeitsstelle *unter der Bedingung*, dass du korrektes Deutsch sprichst.

es sei denn, dass

Indikativ: Morgen gehen wir spazieren, es sei denn es *regnet*.

Konjunktiv II: Morgen gehen wir spazieren, es sei denn es *regnete*.

Konjunktiv II (würde): Morgen gehen wir spazieren, es sei denn es *würde regnen*.

es sei denn: Morgen gehen wir spazieren, *es sei denn* es regnet den ganzen Tag.

es sei denn dass: Morgen gehen wir spazieren, *es sei denn dass* es den ganzen Tag regnet.

Účelové vety

spojky (Konnektoren): damit ..., um ... zu

Sie schickte ihre Tochter in die Sprachenschule, *damit* sie Fremdsprachen lernt.

Damit ihre Tochter Fremdsprachen lernt, schickte sie in die Sprachenschule.

Sie ging in die Sprachenschule, *damit* sie Fremdsprachen lernt.

Sie ging in die Sprachenschule, *um* Fremdsprachen zu lernen.

Predmetové vety

spojky (Konnektoren): dass, ob

Ich wünsche mir, *dass* du Glück hast.

Er möchte wissen, *ob* du kommst.

Ich habe gestern gelesen, **dass** der Minister zurücktritt.
Sie möchten wissen, **ob** der Minister wirklich zurücktritt.
v novinárskom štýle:
Sie möchten wissen, **ob** der Minister wirklich zurücktrette.

nepriama otázka (indirekte Frage):

Können Sie mir sagen, ob der Lehrer schon da ist?
Sie wollten nur wissen, wann dieses Stück gespielt wird.
Der Direktor hat gefragt, ob die Gäste zufrieden sind.
v novinárskom štýle s konjunktívom I:
Der Direktor hat gefragt, ob die Gäste zufrieden seien.

nepriama reč (indirekte Rede):

Er sagt, dass die Gäste zufrieden sind.
Der Minister sagt, dass das Gesetz vorbereitet ist.
Der Minister sagt, das Gesetz ist vorbereitet.

– v novinárskom štýle s konjunktívom I:

Er sagt, dass die Gäste zufrieden seien.
Der Minister sagt, dass das Gesetz vorbereitet ist.
Der Minister sagt, das Gesetz sei vorbereitet.

Nahrádzanie viet s *dass* infinitívnou konštrukciou

Wir planen, dass wir unser Haus umbauen. – Wir planen, unser Haus umzubauen.
Sie hofft, dass sie die Prüfung besteht. – Sie hofft, die Prüfung zu bestehen.
Es freut mich, dass ich ein neues Auto gekauft habe. – Es freut mich, ein neues Auto gekauft zu haben.
Es scheint, dass du müde bist. – Du scheinst müde zu sein.
Meine Eltern müssen sich keine Sorgen machen. – Meine Eltern brauchen sich keine Sorgen zu machen.
Es ist nötig, dass man pünktlich kommt. – Es ist nötig, pünktlich zu kommen.

Nominálny štýl namiesto *dass*:

Studentinnen legen großen Wert *darauf, dass sie gut gekleidet sind.*
Studentinnen legen großen Wert *auf gute Kleidung.*

Vzťahné vety

so vzťahnými zámenami

Mir gefallen Städte, deren Straßen sauber sind.

s predložkou a vzťahnými zámenami

Wir brauchen Fachleute, mit denen wir zusammenarbeiten können.
In der Stadt gibt es ein Schloss, in dessen Rittersaal Hochzeiten stattfinden.

s wo, wohin, wer, wessen, wem, was,

Sie lebt in einem Land, wo / in dem sie sich wohl fühlt.

so zámennými príslovkami

Er hat einen neuen Computer bekommen, worüber er sich gefreut hat.

Prípustkové vety

spojky (Konnektoren): obwohl, obgleich, obschon, wenn + auch (noch so)

Obwohl sie sich ständig streiten, sind sie gute Freunde.

Obgleich ich ihm alles ehrlich sagte, war er nicht verärgert.

Sie kamen zu spät, obschon sie ein Taxi genommen haben.

Wenn er sich auch noch bemühte, so gelang es ihm nicht, diese Prüfung zu bestehen.

Wenn du auch noch so gesund lebst, so bist du doch nicht vor Krankheiten sicher.

Spôsobové vety

porovnávacie – spojky (Konnektoren): wie, als, als ob, als wenn je ... desto,

Sie ist so reich, wie wir vermutet haben.

Sie war nicht reicher, als wir uns vorgestellt haben.

Je mehr du spielst, desto besser bist du.

Wie es ihm geht, wissen wir nicht.

Wie schön sie gesungen hat, haben wir gewusst.

Spôsobové vety prostriedku

spojky (Konnektoren): indem, dadurch – dass

Man kann Rückenschmerzen verhindern, indem man Gymnastik macht.

Spôsobové vety so spojkami:

ohne das /ohne...zu, statt dass/statt...zu

Ohne dass ich es mit ihm verabredete, kam er.

Ohne zu grüßen, verließ er den Raum.

Statt ihr zu helfen, sieht er die ganze Zeit fern. – Statt dass er ihr hilft, sieht er die ganze Zeit fern. Sie hat Gäste eingeladen, ohne ihren Mann zu fragen.

Nepriama reč (Indirekte Rede)

In der Auskunft wurde mir gesagt, dass der Bus um 16 Uhr abfährt.

„Mir geht es gut.“
gehe.

Er sagt, ihm gehe es gut. / ..., dass es ihm gut

„Wir kommen wohl noch rechtzeitig.“

Sie sagten, sie kämen noch wohl rechtzeitig

„Ich war gestern zu Hause.“

Er sagte, er sei gestern zu Hause gewesen.

„Wir haben ihn leider nicht gesehen.“

Sie behaupten, sie hätten ihn nicht gesehen.

„Ich werde etwas später kommen.“

Er sagte, er werde etwas später kommen.

„Wir werden etwas später kommen.“

Sie sagten, sie würden etwas später kommen.

Jednoduchý a závislý neurčitok

Jednoduchý neurčitok (der reine Infinitiv):

po modálnych slovesách:

Wir können heute länger bleiben.

po pomocnom slovese werden (budúci čas, kondicionál):

Er würde es nie machen.

po slovesách zmyslového vnímania hören, sehen, fühlen, spüren:
Siehst du ihn kommen?

po pohybových slovesách gehen, kommen, laufen...:
Gehst du mit Hühnern schlafen?

po slovesách bleiben, finden, lassen, schicken:
Wir lassen ihn laufen. Sie fanden sie in der Schule lernen.

po slovesách lernen, lehren, helfen, *ak nie je infinitív rozvitý*:
Sie lernt schwimmen.

po slovese haben s udaním miesta a slovesami stehen, liegen, hängen:
Sie hat ihr Geld auf der Bank liegen. Ich habe den Wagen vor dem Haus stehen.

vo funkcii rozkazovacieho spôsobu:
Nicht rauchen! Stehen bleiben!

v ustálených slovných spojeniach ako sich schlafen legen, gut reden haben
Wir legen uns früh schlafen. Sie hat gut reden.

Neurčitok s zu (Infinitiv mit zu)

po slovesách:
Es begann zu regnen. Er hatte vor, auszuwandern. Vergiss nicht, mich anzurufen.
Er weiß sich zu helfen. (= kann sich helfen.)

po podstatných menách:
Ich habe genug Zeit, mich auszuruhen.

po prídavných menách:
Es ist wichtig, regelmäßig zu trainieren. Es ist nötig, die Arbeit fortzusetzen.
Es war nicht möglich, ins Ausland zu reisen.

sein + infinitív s zu (pasívny význam)
Die Regeln sind hier zu halten. Dieses Formular ist noch auszufüllen.
Das ist zu beneiden.

haben + infinitív s zu (aktívny význam)
Was hast du zu sagen? Hast du viel zu tun?

brauchen + infinitív s zu (v záporných vetách vo význame nemusiet')
Du brauchst mir nicht zu helfen. Sie braucht mir darüber nicht zu erzählen.
Sie brauchen keine Angst zu haben.

pflegen + infinitív s zu
Der Junge pflegt zu spät zu kommen. (= Der Junge kommt gewöhnlich zu spät.)

Neurčitkové vety (Infinitivsätze)

Infinitiv I:

Er wünscht sich, mit uns gehen zu können. Sie versprach, noch heute zu kommen.

Er ist ausgewandert, um besser zu leben. Statt zu lernen, gingen sie ins Kino.
Sie ging, ohne sich zu verabschieden.

Infinitiv II:

Ich glaube/glaubte, ihn einmal schon gesehen zu haben.

Vyjadrovanie modality

<i>dürfen:</i> dovolenie/zákaz:	Sie dürfen (nicht) ein Wörterbuch verwenden.
výzva:	Sie dürfen nicht alles glauben.
opatrný názor:	Das dürfte ein Irrtum sein.
<i>können:</i> možnost':	Kannst du heute zu mir kommen?
schopnosť:	Ich kann schwimmen.
dovolenie:	Sie können hier rauchen.
predpokladaná možnost':	Das könnte stimmen.
<i>mögen:</i> vnútorná tendencia:	Ich mag kein Sauerkraut.
	Ich möchte eine Tasse Kaffee.
subjektívna domnienka:	Sie mag 19 sein.
<i>müssen:</i> nutnosť:	Du musst pünktlich sein.
rada, úloha:	Ich muss zum Arzt.
predpoklad:	Das muss ein Irrtum gewesen sein.
<i>sollen:</i> povinnosť:	Ich soll auf meine kleine Schwester aufpassen.
výzva:	Du solltest endlich den Brief schreiben.
neistota:	Sollte ich mich irren/geirrt haben?
<i>wollen:</i> zámer, úmysel:	Ich will nach Hause gehen.
	Er will Medizin studieren.
<i>nicht/nur brauchen:</i> nutnosť':	Du brauchst nicht <u>zu</u> zahlen.
	Du brauchst nur anzurufen.
<i>lassen:</i> dovolenie/zákaz:	Lass mich das machen!
	Ich lasse dich (nicht) in die Disco gehen.
výzva:	Lass uns nach Hause gehen. Lass es dir schmecken!
	Ich lasse meine Schuhe reparieren.
odkaz:	Meine Eltern lassen dich grüßen.
<i>haben, sein + zu + Inf.:</i> nutnosť':	Ich habe viel zu arbeiten.
	Der Fall ist zu lösen.
möglichkeit':	Die Unterschrift ist nicht zu lesen.

Vyjadrovanie podmetu

podstatným menom

osobným zámenom

číslovkou

infinitívnu konštrukciou

Die Frau gefällt ihm.

Sie spielen Tennis.

Beide kommen zu uns.

Geige zu spielen ist nicht leicht.

<i>slovesným infinitívom</i>	<i>Parken verboten!</i>
<i>neosobný podmet „es“</i>	<i>Es schneit. Es reizt mich. Wie geht es Ihnen? Es gibt hier viele Parkplätze. Es lebe Josef! Es ist Montag. Es folgen Nachrichten.</i>
<i>všeobecný podmet „man“</i>	<i>Man spricht hier Deutsch. Man muss arbeiten.</i>
<i>nevyjadrený podmet</i>	<i>Warten Sie! Jetzt wird gearbeitet! Heute wird darüber diskutiert. Mir ist kalt. Mich friert. Mir scheint, dass...</i>

Rozvitý participiálny prívlastok (*erweiterte Partizipialkonstruktionen = Gerundivum*)
ein Problem, das man nicht lösen kann = ein nicht zu lösendes Problem. Eine Frage, die nicht beantwortet werden kann = eine nicht zu beantwortende Frage
ein Schaden, der vom Unfallverursacher bezahlt werden muss = ein vom Unfallverursacher bezahlender Schaden

Väzby podstatných mien

napríklad

der Abschied von + D:	Der Abschied von seiner Familie war traurig.
das Angebot an / von + D:	Wir haben ein großes Angebot an Spielwaren.
der Grund für + A:	Ich kenne den Grund für seine Eifersucht nicht.
das Urteil über + Akk:	Ich möchte mir kein Urteil über ihn erlauben.
der Verbrauch an /von + D:	Sie hat einen großen Verbrauch an Wasser.

Nominálny štýl

Spájanie viet spojkami, spojovacími výrazmi a predložkami

Príčinné vety (*Grund (kausal) / (konsekutiv)*)

<i>denn</i>	Ich kann heute nicht zur Arbeit gehen, denn ich bin krank.
<i>weil [da]</i>	Ich kann heute nicht zur Arbeit gehen, weil ich krank bin.
<i>wegen [auf Grund (aufgrund)] + genitív</i>	Wegen meiner Krankheit kann ich heute nicht zur Arbeit gehen.

Dôvod/dôsledok (*Folge, konsekutiv/kausal*)

deshalb, deswegen, daher, darum, aus diesem Grund, infolgedessen

	Ich bin krank, deshalb kann ich nicht zur Arbeit gehen.
<i>so ... dass</i>	Ich bin so krank, dass ich nicht zur Arbeit gehen kann.
<i>infolge + genitív</i>	Infolge meiner Krankheit kann ich nicht zur Arbeit gehen.

Účelové vety (*Zweck, final*)

damit, um zu Man braucht auch etwas Glück, damit man die Prüfung besteht.
Man braucht auch etwas Glück, um die Prüfung zu bestehen.
zu + datív Zum Bestehen der Prüfung braucht man auch etwas Glück.

Prípustkové vety (*Einschränkung, konzessiv*)

trotzdem Ich habe ihn eingeladen, trotzdem ist er nicht gekommen.
obwohl (obgleich, obschon) Er ist nicht gekommen, obwohl ich ihn eingeladen habe.
trotz + genitív Trotz meiner Einladung ist er nicht gekommen.

Spôsobové vety (*Gegensatz, adversativ*)

während Sie hat die Prüfung bestanden, während er sie nicht bestanden hat.
im Gegensatz zu + datív Im Gegensatz zu ihm hat sie die Prüfung bestanden.
anstatt ... dass (zu) Anstatt ein Auto zu kaufen, empfehlen wir Leasing.
statt + genitív Statt des Kaufs eines Autos empfehlen wir Leasing.
ohne ... dass (zu) Ohne sich zu entschuldigen, verließ er das Zimmer.
ohne + akuzatív Ohne (eine) Entschuldigung verließ er das Zimmer.

Spôsobové vety (*Mittel, instrumental*)

indem, dadurch ... dass Man kann die Umwelt schützen, indem man Fahrrad fährt.
Man kann die Umwelt dadurch schützen, dass man Fahrrad fährt.
durch + akuzatív Durch Fahrradfahren kann man die Umwelt schützen.

Podmienkové vety (*Bedingung, konditional*)

wenn (falls) Wenn das Wetter gut ist, machen wir am Wochenende eine Fahrradtour.

bei + D (im Falle) Bei gutem Wetter machen wir am Wochenende eine Fahrradtour.

wenn nicht Wenn man keine Ausbildung hat, findet man nur schwer einen Arbeitsplatz.

ohne + AKK Ohne Ausbildung findet man nur schwer einen Ausbildungsplatz

Redewiedergabe

wie Wie die Regierung mitteilte, werden nächstes Jahr die Steuern erhöht.

laut, nach, gemäß, zufolge + datív

Laut einer Mitteilung der Regierung werden nächstes Jahr die Steuern erhöht.

Verbálny štýl

Da Karl sehr krank ist, geht er heute nicht zur Arbeit.

Nominálny štýl

Wegen Krankheit geht Karl heute nicht zur Arbeit.

Weil Peter Geld hat, liebt Maria ihn.	Wegen seines Geldes liebt Maria Peter.
Obwohl Peter sehr arm ist, liebt Maria ihn.	Trotz seiner Armut liebt Maria Peter.
Als sie 17 Jahre alt war, verliebte sie sich in ihn.	Mit 17 Jahren verliebte sie sich in ihn.
Es war so heiß, dass viele ältere Menschen starben.	Infolge der großen Hitze starben viele ältere Menschen.
Obleich Karl sehr erkältet ist, geht er zur Arbeit.	Karl geht trotz einer starken Erkältung zur Arbeit.
Es gab viel zu wenig Wasser, so dass viele Pflanzen eingingen.	Infolge des Wassermangels gingen viele Pflanzen ein.
Es war so trocken, dass viele Flüsse und Seen austrockneten.	Viele Flüsse und Seen trockneten infolge der Trockenheit aus.
Simone ist ständig draußen, während ihr kleiner Bruder nur zu Hause am Computer sitzt.	Im Gegensatz zu seiner Schwester sitzt er nur zu Hause am Computer.
Man kann das Herz einer Frau erobern, indem man ihr täglich Komplimente macht.	Vielleicht kann man das Herz einer schönen Frau durch tägliche Komplimente erobern.
Der Trainer geht über Glasscherbe, ohne dass er Schuhe trägt.	Der Trainer geht ohne Schuhe über die Glasscherben.

Zápor (Negation)

nein:

Schläft sie? **Nein**, sie ist wach.

nicht:

Wir arbeiten heute **nicht**. Wir arbeiten **nicht** heute, sondern erst morgen. Wir haben lange **nicht** gearbeitet. **Nicht** alle haben Lust zu kommen.

nichts:

Ich mache jetzt **nichts**.

nie / niemals:

Sie hat uns **nie** gesehen.

niemand:

Niemand kann mir helfen.

kein:

Das ist **kein** guter Vorschlag.

keiner:

Das weiß **keiner**.

keinerlei:

Machen Sie sich **keinerlei** Sorgen.

keinerseits:

Keinerseits droht euch Gefahr.

keinesfalls:

Sie kommt **keinesfalls**.

keineswegs:

Ich bin **keineswegs** so dumm, wie ich scheine.

keinmal:

Roman hat **keinmal** gefehlt.

nimmer:

Er kann das **nimmer** aushalten.

nirged(wo)her:

Nirgendher kommt eine Antwort.

nirgends / nirgendwo:

Sie hat ihn **nirgends** gesehen.

nirgend(wo)hin:

Ich gehe **nirgendhin**.

weder – noch:

Ich habe **weder** Geld **noch** Zeit.

kaum:

Er spricht **kaum** Deutsch.

zápor so záporným slovom:

Sie ist ihm **nicht unsympathisch**. Das ist **unmodern**.

Er enthielt sich des Alkohols. = Er trank **keinen** Alkohol.

nicht mehr:

Ich arbeite **nicht mehr**.

nichts mehr:

Er isst **nichts mehr**.

schon ... nicht mehr:

Ich habe ihn **schon** lange **nicht mehr** getroffen.

kein ... mehr:

Er hat wieder **kein** Geld **mehr**.

6.5 INTERKULTÚRNE VEDOMOSTI

Žiak dokáže správne porozumieť a vie sa plynulo a primerane vyjadriť k nasledujúcim reáliám, ktoré sa týkajú života a kultúry Nemecka a nemecky hovoriacich krajín (v rozsahu učebných osnov gymnázia):

- charakteristika krajiny:
 - fyzická a ekonomická geografia: napr. národné parky, výnimočné prírodné úkazy, zvláštnosti,
 - významné mestá Nemecka, Rakúska, Švajčiarska a Lichtenštajnska,
 - významné kultúrne a architektonické pamiatky,
 - obyvateľstvo,
 - gastronómia a stolovanie,
 - administratíva,
 - náboženstvo

- politická scéna:
 - systém vlády,
 - prehľad o súčasnom dianí v Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku a Lichtenštajnsku,
 - zahraničná politika,
 - sviatky, významné dni a s nimi spojené zvyky a obyčaje,
 - vzdelávací systém,
 - sociálny systém,
 - prehľad masmédií,
 - významní autori Nemecka a nemecky hovoriacich krajín a významné literárne diela,
 - významní predstavitelia kultúry Nemecka a nemecky hovoriacich krajín (filmové, hudobné, výtvarné umenie),
 - významní vedci a vynálezcovia,
 - významné medzníky z histórie v časovej následnosti.

Žiak dokáže správne porozumieť humoru, vtipu, komiksom, karikatúre, poverám, mýtom a legendám.

Literatúra

Dreyer, H., Schmitt, R., *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. Ismaning: Hueber Verlag, 2009.

Helbig G. Buscha J., *Deutsche Grammatik*, Langenscheid KG, Berlin und München. Nemecko 2001. 654 s. ISBN – 13: 978 – 3 – 468 – 49493 – 2.

Inovovaný ŠVP pre gymnáziá so štvorročným a päťročným vzdelávacím programom; Jazyk a komunikácia; Druhý vyučovací jazyk, úroveň C1. Bratislava: ŠPÚ, 2015. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/druhy_vyucovaci_jazyk_uroven_c1_g_5_r.pdf

Kozmová, R., Berglová, E., Formánková, E., Mašek, M.: *Moderná gramatika nemčiny*. Bratislava, Nakladateľstvo Fraus, 2003. 312 s. ISBN: 8088844207.

Profile Deutsch, Langenscheidt KG, Berlin, Nemecko 2002, 168 s. ISBN 3-468-49463-7.

http://www.statpedu.sk/files/documents/katalog%20cielovych%20poziadaviek/nemecky_jazyk_b2_cp.pdf

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav 2006. 252 s. ISBN 978-80-89225-82-8. Revidované vydanie 2013.

Štátny pedagogický ústav, *Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka, úroveň B2*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. 2008.